

ALUMINIJA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GLINICE
IN ALUMINIJA „BORIS KIDRIČ“ KIDRIČEVO

Štev. 4

April 1975

Letnik XII.

9. maj - dan zmage nad fašizmom

9. maja praznujemo najpomembnejši dogodek v zgodovini naših narodov — veliko jubilejno obletnico dneva zmage nad fašizmom.

Na ta dan pred 30. leti so naši narodi v težki in krvavi 4-letni osvobodilni vojni premagali krutega okupatorja na domačih tleh in so ga za vedno pregnali iz naše domovine. Ravno ob 30. obletnici zmage nad fašizmom moramo zopet dokazovati zgodovinsko resnico o boju naših narodov, saj so se pojavili glasovi v nekaterih deželah, ki s svojimi članki podcenjujejo pomen našega osvobodilnega boja in ga izenačujejo z vsemi drugimi odporiški gibanji med II. svetovno vojno. To je grobo potvarjanje zgodovine, saj so bili naši narodi prvi v okupirani Evropi, prvi, ki so dvignili puško proti nadmočnemu sovražniku. Zato moramo ob tej jubilejni obletnici vsi skupaj izbojevati še eno zmago — zmago resnice.

II. svetovno vojno je začela fašistična Nemčija kot visoko razvita kapitalistična država, s svojimi zavezniki: fašistično Italijo in Japonsko; te so pričele z osvajanjem sveta in podrejanjem ostalih narodov svoji moči in »svoji višji rasi«. Ta zaslužujoči pohod ne bi bil mogoč, če ne bi fašizem imel podpore nekaterih krogov v evropskih državah, ki so popuščale začetnim Hitlerjevim zahtevam, misleč, da bodo tako lokalizirali II. svetovno vojno. Takšni postopki so se pokazali kot zgrešeni in napačni, saj je po intervenciji fašistične Nemčije in Italije v Spaniji prišlo do nemške agresije na Čehoslovaško, Poljsko, Belgijo, Holandijo, Dansko, Norveško, Luxemburg, Grčijo in Jugoslavijo, kar je imelo za posledico, da so tudi ostale velike sile: Vel. Britanija, Sovjetska zveza in ZDA stopile v vojno proti fašističnim silam. Tako je izbruhnila II. svetovna vojna, ki je v kratkem

(Nadaljevanje na 4. strani)

NAŠ ENOTNI PRAZNIK

Praznik Osvobodilne fronte slovenskega naroda in mednarodni praznik dela bomo letos delovni ljudje in občani ptujske občine strnili v veličastno proslavo ob 30. obletnici zmage. To bomo simbolizirali v pohodu — VSI PO POTEH REVOLUCIJE.

Ob pripravah na to največjo in najmasovnejšo politično manifestacijo v ptujski občini nam misli nehotе poromajo nazaj, v čas pred 34 leti, ko je bila ustanovljena Osvobodilna fronta. Na pobudo KP Slovenije so se sestali predstavniki vseh naprednih plasti slovenskega naroda. Bil je to v tistih usodnih dneh naše zgodovine, neposredno po razkosaњу slovenskega ozemlja, Odrekli so se vsak svojemu strankarskemu programu, takim ali drugačnim nazorom in ustanovili enotno

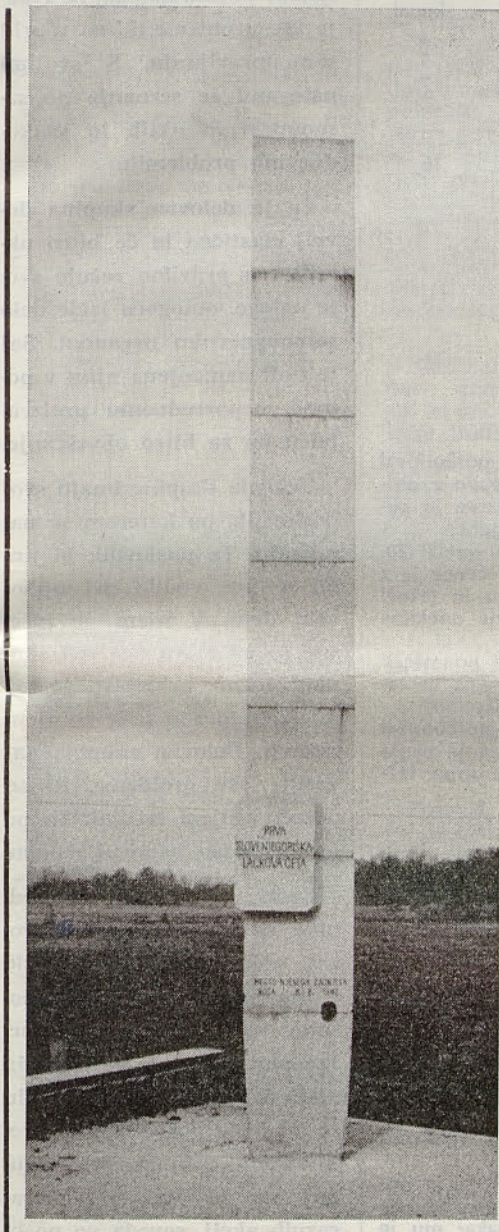
Osvobodilno fronto, ki je pod vodstvom KPS povedla slovenski narod v osvobodilni boj za nacionalno ohranitev in uresničitev socialnih teženj.

Ustvarjena je bila politična enotnost, množice slovenskega ljudstva so se vključile v neizprosno boj, v vseljudoško protifašistično gibanje. Skupno, ob tesni povezavi in medsebojni pomoči, z bratskimi jugoslovanskimi narodi, je naše ljudstvo izbojevalo zmago nad fašističnimi okupatorji in domačo reakcijo, pa ustvarilo nov socialistični druž-

beni red. Trideseto obletnico te največje zmage bomo po vsej Jugoslaviji, enako v ptujski občini, dostojno proslavili z najrazličnejšimi manifestacijami in prireditvami, predvsem pa z delom, z utrjevanjem našega samoupravnega socialističnega sistema, z doslednim uveljavljanjem ustave.

Ko slavimo Prvi maj, se spominjamo dogodkov iz zgodovinskega boja delavskega razreda za uresničevanje njegovih pravic, izpričujemo pa tudi svojo solidarnost z delavci vsega sveta. Predvsem pa bomo pregledali svoje uspehe v socialističnem razvoju, kako je z rezultati pri

(Nadaljevanje na 3. strani)

Osrednja proslava 30. obletnice osvoboditve — letos ob spomeniku Slovenjgoriški četi v Mostju — za ptujsko občino

Ob našem prazniku

Naši delovni ljudje širom po socialistični Jugoslaviji bodo praznovali letošnji mednarodni praznik dela še posebno slovesno, saj sovпада tudi s 30. obletnico osvoboditve izpod fašističnega jarma.

1. MAJ — to je nedvomno naš največji praznik, resničen praznik vseh delovnih ljudi, tako v naši samoupravni socialistični družbi, kot tudi za delovne ljudi v tistih deželah, ki še ječijo pod jarmom fašizma, ki pa se vse bolj lomi ob naprednih svetovnih delavskih gibanjih. 1. MAJ — to je nedvomno praznik, za katerega se je naš delavski razred boril mnoga leta, to je praznik, ki je plačan z morjem prelite krvi delavcev širom po svetu in je prav zato tudi naš največji delavski praznik.

Letošnje praznovanje naše praznika poteka v izredno razgibanem letu, tako na domačem kot tudi na mednarodnem področju, saj poleg 30-letnice osvoboditve praznujemo letos tudi mednarodno leto žensk, kar je za naš delavski razred še posebej pomembno in nas vse tudi obvezuje! Sklep o razglasitvi leta 1975 za mednarodno leto žensk svega sveta je sprejela Organizacija združenih narodov, konkretno s ciljem, da bi pospešila akcijo za napredek enakosti med moškimi in ženskami, pa poudarila pomembno vlogo žensk v gospodarskem, družbenem in kulturnem razvoju na nacionalnih in na mednarodni ravni. Povabili so vse članice OZN in zainteresirane organizacije, da sprejmejo ustrež-

(Nadaljevanje na 3. strani)

ČESTITAMO

- Ob letošnjem PRVEM MAJU — mednarodnem delavskem prazniku
- Za 27. april, praznik naše Osvobodilne fronte in njene naslednice — SZDL — za 30. obletnico naše osvoboditve

toplo pozdravljamo in čestitamo vsem članom naših delovnih kolektivov, njihovim svojcem, našim upokojencem in poslovnim partnerjem

Samoupravni organi — Vodstva družbenopolitičnih organizacij — Vodstva na ravni OZD in TOZD — Uredniški odbor Aluminija

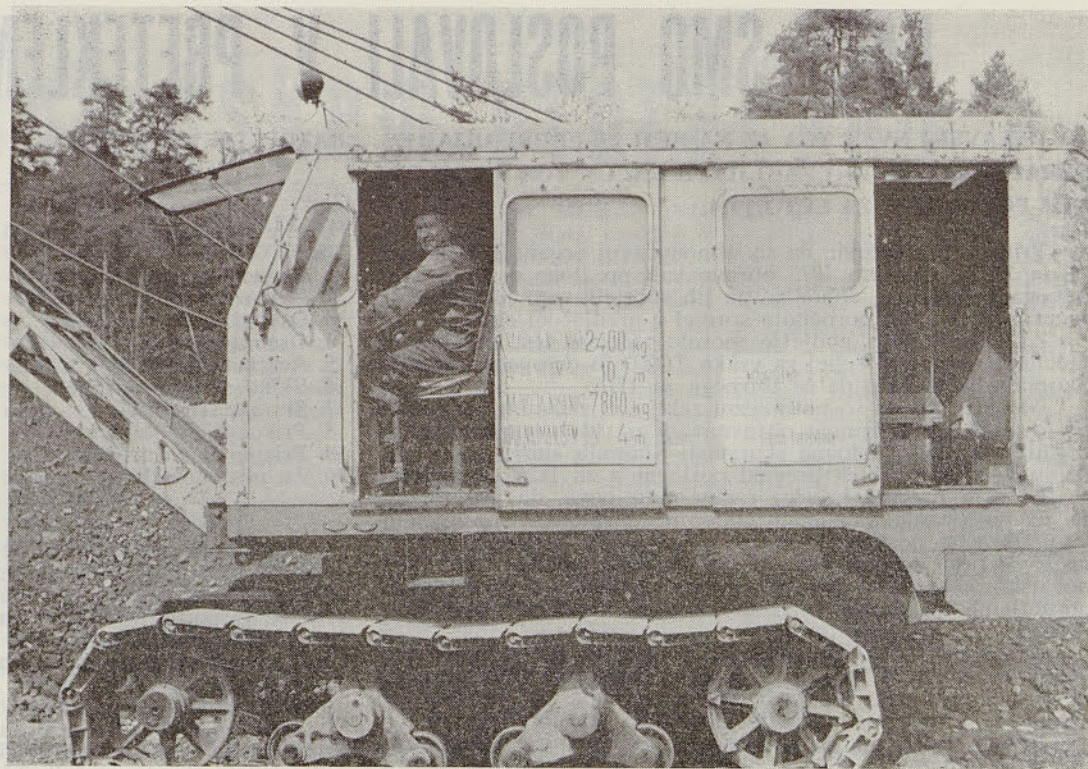
Že nekaj časa smo v našem kolektivu pričeli izredni aktivnosti na vseh področjih delovanja samoupravnih organov, sindikata in ZK. Toda, ali res poteka aktivnost na vseh področjih? O tem bomo spregovorili pozneje! Delavski svet v TOZD kot tudi DS TGA so zasedali, razpravljali in odločali o vrsti pomembnih aktov, kot so spremembe pravilnika o SVD, o varstvenih in zaščitnih sredstvih, dalje o Samoupravnem sporazumu o ugotavljanju celotnega dohodka, materialnih stroškov in delitvi dohodka, o merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka ter podobnem, skratka: o vrsti pomembnih zadev za ves kolektiv!

Razprave o programih ukrepov za aktiviranje notranjih rezerv v TOZD za leto 1975 v okviru stabilizacijskega programa bodo prav tako našle svoje mesto tudi na zborih delavcev, na katerih bodo delavci razpravljali o vrsti vprašanj, brez katerih si ni mogoče zamisljati uspehov v naših prizadevanjih za izpolnitev letnega proizvodnega plana, povečanja produktivnosti in storilnosti, pa še in še.

prisoten tudi program za stabilizacijo v posameznih TOZD.

Že uvodoma sem omenil vsesplošno aktivnost, ki bi naj seveda bila na vseh področjih v vseh smereh in pri vseh družbenopolitičnih organizacijah in samoupravnih organih. Toda, žal moramo ponovno govoriti o precejšnji pasivnosti večjega števila poverjenikov sindikalnih skupin; ti so bili izvoljeni od svojih sodelavcev na sestankih skupin. Kje je torej potrebno sedaj iskati vzroke za tako nezainteresiranost do sindikalnega dela in naših akcij? Pri tem me namreč moti največ to, da je na račun prejšnjih izvršnih odborov OOS bilo mnogo kritike, češ, v izvršnem odboru so spet samo predelavci in vodje izmen, delavcev pa bolj malo (ker ne vem, če potemtakem predelavec in vodja izmene nista delavca, ki skupaj z njimi delata), saj bi po teh trditvah moralo biti največ članov iz nižjih struktur delovnih mest.

V okviru nove sindikalne organiziranosti smo storili tu-

Goseničar

BREZ DRUŽBENE AKTIVNOSTI NI MOGOČE IZVAJATI STABILIZACIJE!

ODPRAVIMO MRTVILO V NEKATERIH SINDIKALNIH SKUPINAH, PA BO BOLJE

Če najprej omenimo razpravo o spremembah pravilnika o zaščitnih sredstvih, o katerih so delavci živahno razpravljali, potem moramo hitro ugotoviti staro slabost, da kaj hitro radi uvaljavljajo svoje pravice, pozabljajo pa na dolžnosti. Vendar pa imajo delavci v TOZD ne le pravico, ampak tudi dolžnost, da si zagotovijo predpisano varstvo pri delu in jo seveda tudi dosledno izvajajo. Delo delavca ob dobrih delovnih razmerah zagotavlja tudi večje delovne rezultate, večji prispevek delavca k produktivnosti in je tako splošnega družbenega pomena.

V tem času, ko bo izšla ta številka, bodo morda že opravljene zbori delavcev, na katerih bomo razpravljali o samoupravnem sporazumu o ustvarjanju in delitvi dohodka in ostalih dohodkov ter še o čem. Pri tem bo kajpak

di to in omogočili na sestankih skupin po vseh izmenah (v Glinici) najširšo možnost, da izberejo poverjenika, za katerega menijo, da jih bo kot član IO OOS in njihov delegat najbolje zastopal — seveda v interesu uspehov celotne organizacije in kolektiva. Žal pa se je, kot že velikokrat doslej, ponovilo tisto, kar pred temi sestanki nihče ne bi pričakoval — to je, da se večina poverjenikov spet ne udeležuje sej izvršnega odbora. Te so večkrat nesklepčne in tako ni mogoče dosledno opravljati zaupanih jim nalog.

Mislím sicer, da imajo podobne težave tudi v drugih TOZD in ne le v TOZD Glinica, katera je sicer sedaj vse svoje politične in tudi ostale akcije vedno v redu izpeljala in tako dokazala, da so njeni delavci pripravljene sodelovati v raznih akcijah, če so se-

veda dobro in temeljito pripravljene, pa jim tudi razumljivo pojasnjene. Vsekakor pa ni mogoče najti nobenega opravičila za tiste poverjenike, ki svojih dolžnosti, katere so prevzeli z izvolitvijo od svojih sodelavcev v izmenah, pa se sej IO OOS ne udeležujejo in tako tudi največkrat matirajo ostale sodelavce, ki pa so to nalogo prevzeli resno in prihajajo redno na seje. Večkrat pa te niso sklepčne, zaradi tega pa sindikat ne more opravljati vseh nalog, katere bi moral. Taka neodgovornost posameznikov ni na mestu in bo potrebno, da jih čimprej zamenjamo, kajti drugače ne bomo mogli opravljati tistih nalog, ki so pred nami in nam jih prinaša nova sindikalna organiziranost.

Biti danes poverjenik sindikalne skupine in to v skupini, v kateri sam dela, to bi

morali vrednotiti povsem drugače, kot se to sedaj dogaja. Krivda pa je vsekakor tudi v sami skupini, ki takega neaktivnega in nezainteresiranega poverjenika še ni opozorila ali pa celo zahtevala njegovo zamenjavo. Saj je pravzaprav za aktivno delovanje skupine odgovorna sama skupina, torej vsi, ki v njej delajo.

O tem vprašanju bo potrebno resno razmisliti in tudi zavzeti določena stališča. Pri tem nosi precejšnjo odgovornost tudi konferenca sindikata TGA, ki je bila ustanovljena, da sploh ne govorimo odgovornosti OO ZK v TOZD in vseh članov ZK, ki delajo v TOZD, kjer sindikalne skupine pač ne delujejo tako, kot bi morale, po zaslugi neodgovornih poverjenikov. Kajti, če nekdo ni zainteresiran za delo v svoji skupini, enoti ali TOZD, v kateri dela, potem res ne vem, kako si še naj predstavljamo boljše uspehe v proizvodnji, od katere pa je že in bosta še kako odvisna naš dohodek in zaslužek.

Tarnanje po toči bo prepozno, zato je potrebno napraviti red že sedaj, v samem začet-

ku. Sanacijski program in programi za stabilizacijo za aktiviranje vseh notranjih rezerv v TOZD v letošnjem letu morajo prodreti do slehernega proizvajalca. Ta mora odgovorno o vsem odločati in tudi resnično prispevati vse, kar je v njegovi moči in pristojnosti, da bodo razmere urejene v smeri naših skupnih prizadevanj. Kajti jasno je, da brez resnične aktivnosti na vseh področjih, predvsem še na področju delovanja sindikalnih skupin, ki so, kot take tudi najbolj odgovorne za vsa dogajanja v svoji skupini, enoti in TOZD — skratka: za vsa dogajanja v našem delovnem kolektivu — ne bo pričakovanih uspehov.

Zato naj tisti, ki se še niso povsem vključili, čimprej razmislijo o naši skupni prihodnosti, ki bo zares odvisna le od nas samih!

Franc Meško

Delegati čim manj — vendar dovolj

V daljšem prispevku odgovorov Franca Branislja, predsednika skupščine izobraževalne skupnosti SR Slovenije v Delavski enotnosti je zanimiv tale povzetek: Delegata ne smemo vseppek dušiti s kupi papirja, iz katerih bo težko izbrskal bistveno.

»Sam želim prejemati čim manj informacij — vendar dovolj,« je povedal tovariš Branislj.

Vežanje hlebčkov

Kako je z našo družbeno prehrano?

Enajsto redno zasedanje delavskega sveta TGA je bilo 2. aprila 1975. Sklicano je bilo z namenom, da bi bili sprejeti splošni akti, ki so potrebni za redno izhajanje časopisa »Aluminij«, in zaradi uvedbe postopka za sprejem pravilnika o izplačevanju osebnih prejemkov iz materialnih stroškov.

— **Poročilo volilne komisije**
Volilna komisija je podala poročilo o izvedenih ponovnih nadomestnih volitvah v delegacijo iz TOZD Vzdrževanje. Delavski svet k poročilu ni imel pripomb, zato ga je sprejel v predloženi obliki.

— **Potrđitev mandatov novoizvoljenima članoma delegacije iz TOZD Vzdrževanje**

Na predlog verifikacijske komisije je delavski svet potrdil mandat Majdi Mesarič in Antonu Ščuriču, ki sta bila na ponovnih nadomestnih volitvah v TOZD Vzdrževanje izvoljena za člana delegacije delavskega sveta TGA v tej TOZD.

— **Letno poročilo SVD**

Delavski svet je sprejel in potrdil letno poročilo SVD za leto 1974 v predloženi obliki in sklenil, da je potrebno izvršiti sklepe, katere je v zvezi s tem poročilom sprejel tehnični kolegij.

— **Pravilnik o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš iz sklada skupne porabe — tolmačenje 8. člena**

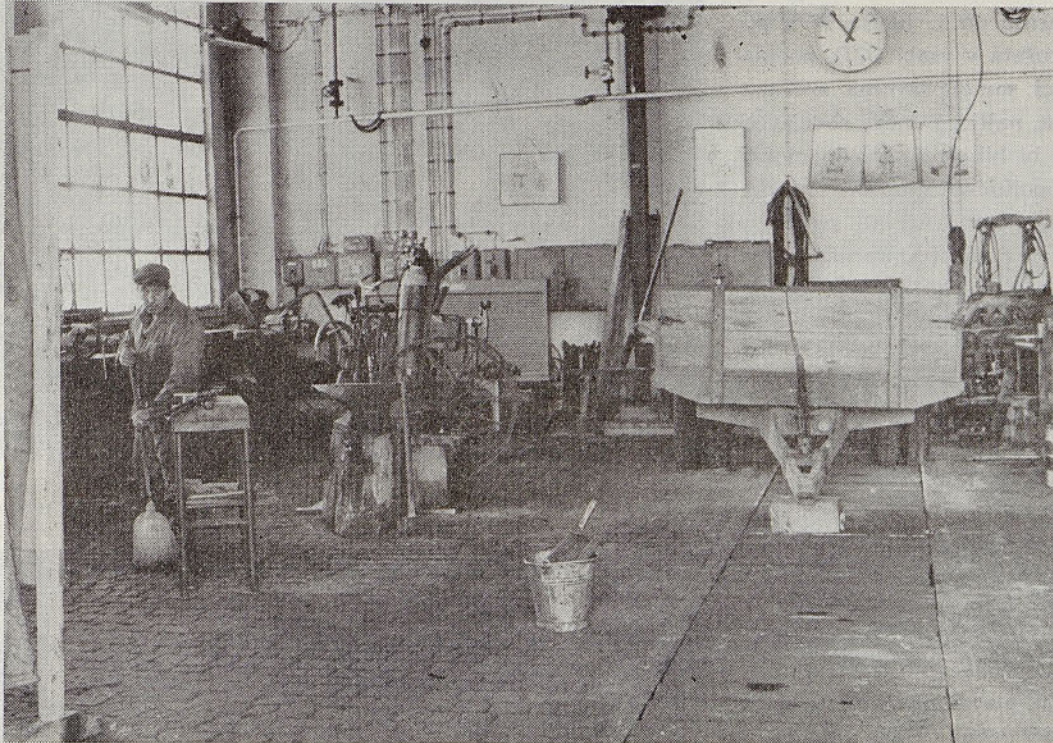
Svet za samoupravljanje, življenjska vprašanja delavcev in obveščanje je pripravil predlog za tolmačenje 2. odstavka 8. člena Pravilnika o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš iz sklada skupne porabe. Svet je namreč ugotovil, da je ves čas priprave novega pravilnika o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš iz sklada skupne porabe bilo prisotno mnenje, da je potrebno tistim delavcem TGA, ki so že dobili kredite za stanovanjsko izgradnjo iz sredstev TGA, omogočiti, da bodo dobili maksimalni znesek posojila, t.j. 80.000 din, ki je bil določen s starim pravilnikom. Zaradi tega je izvršena diferenciacija med višino kreditov za prosilce, ki prvič prosijo za posojilo, in prosilce, ki so že dobili posojilo za individualno stanovanjsko gradnjo po 3. odstavku 3. člena citiranega pravilnika.

Svet je predlagal izdajo tolmačenja tudi zato, ker je ugotovil, da je med prosilci, ki so že dobili kredite za stanovanjsko gradnjo iz sredstev TGA, mnogo takih, kateri bi z dodatnimi krediti, ki pa ne bi presegli maksimalnega možnega zneska (80.000 din) še v letošnjem letu izpraznili družbeno stanovanje, katerega uporabljajo. Če takšno tolmačenje ne bi bilo sprejeto, bi družbena stanovanja, katera imajo prosilci, še dalj časa uporabljali. Potreba po družbenih stanovanjih pa je velika. V razpravi je prioritarna lista prosilcev za stanovanje, iz katere izhaja, da je skupno 84 prosilcev za družbena stanovanja.

Zaradi teh razlogov je DS TGA sprejel naslednje tolmačenje:

»2. odstavek 8. člena pravilnika o kreditiranju izgradnje, nakupa in adaptacij stanovanjskih hiš iz sklada skupne porabe je treba tolmačiti tako, da veljajo njegova določila le za tiste, ki prvič prosijo za posojilo iz sredstev TGA. Prosilci, ki so že dobili posojilo iz sredstev TGA, imajo po pogojih pravilnika pravico do razlike med že dob-

ljenimi posojili in najvišjim zneskom po 3. odstavku 3. člena pravilnika, ne glede na fazo gradnje.«

Iz mehanične delavnice

— **Pravilnik o izplačevanju osebnih prejemkov na račun materialnih stroškov**
Komisija za obravnavanje delitve dohodka in osebnih dohodkov je pripravila osnutek pravilnika o izplačevanju osebnih prejemkov na račun materialnih stroškov. Ugotovila je namreč, da je ta del materije možno urediti s skupnim splošnim aktom in da za podjetje prične veljati, ko je sprejet po postopku, ki

logu komisije, uvedel je postopek za sprejem pravilnika na takšen način, da ga je dal v 15-dnevno razpravo. V razpravnem roku ga morajo obravnavati vsi delavski sveti TOZD in delovne skupnosti Skupnih služb, nakar ga bo sprejel delavski svet TGA.

— **Odobritev izredne namenske dotacije DPD »Svoboda« Kidričevo**
Pevska sekcija DPD »Svoboda« Kidričevo je zaprosila

DS TGA za odobritev izredne namenske dotacije v znesku 32.500 din za nabavo oblek za člane moškega pevskega zbora. Zbor bo letos gostoval po Češkoslovaški, zato bi morali biti člani tudi primerno oblečeni. Zadnje obleke so bile nabavljene za zbor pred osmimi leti, so že stare, se-

Na tej seji pa so člani delavskega sveta zastavili vrsto vprašanj, ki se nanašajo na družbeno prehrano:

- Koliko članov kolektiva ne jemlje malice iz zdravstvenih razlogov?
- Za malico smo dosedaj regresirali 100 din, po novem bi se regres povečal za 100 odst. Za ta denar so člani kolektiva, ki malice ne jemljejo, oškodovani. Bilo bi dobro o tem razmisliti, kako prizadetim to povrniti, da v bodoče ne bi bili oškodovani?
- Kaj o tem meni sindikat in ali so v njegovem vodstvu o tem sploh že kaj razmišljali?
- Kam se stekajo sredstva, ki niso bila izkoriščena v obliki regresa od članov kolektiva, ki malice ne koristijo?
- Zdravniška komisija naj ugotovi, ali je dostavljena v podjetje dietna hrana ali pa samo lažja hrana?
- Raziskati je potrebno vzroke, zakaj so rezultati izvedene ankete o družbeni prehrani v TOZD Aluminij tako nezadovoljivi.
- Kaj je s sanacijo družbene prehrane?
- Kaj je z izgubo, ki je izkazana z zaključnim računom?
- Kakšni bodo ukrepi za izboljšanje malice?

Nadalje je bilo zastavljeno vprašanje odboru za notranjo delavsko kontrolo:

- Kaj je dosedaj naredila notranja kontrola na področju svojega delovanja, s čim se ukvarja in kako si zamišlja svoje delo v bodoče?

Na vsa ta vprašanja je potrebno pripraviti pismene odgovore do naslednje seje DS TGA.

K.n.

DELAJSKI SVET »UNIAL« JE ZASEDAL

Srednjeročni razvojni program do konca maja

4. redno zasedanje delavskega sveta sestavljene organizacije združenega dela »UNIAL«, Združene industrije aluminija, je bilo 25. marca 1975 v IMPOLU v Slovenski Bistrici.

— **Spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o združitvi**

V.d. generalnega direktorja SOZD Milan Krajnik, dipl. oec., je poslal delavskemu svetu osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v sestavljeni organizaciji združenega dela UNIAL — ZDRUŽENA INDUSTRIJA ALUMINIJA. Samoupravni sporazum je potrebno spremeniti in dopolniti zaradi več razlogov, med drugim tudi zato, ker se je po izvedenem natečaju spremenilo ime te sestavljene organizacije združenega dela. Ustava, ki je bila sprejeta po podpisu sporazuma, je v nekaterih določbah uveljavila načela, ki ob sprejemanju in podpisovanju še niso bila znana. Vsa ta načela je potrebno vnesti v sporazum, ker je šele nato možno izvršiti vpis

sestavljene organizacije v sodni register. Znano pa je, dokler organizacija ni vpisana v sodni register, ne more poslovati.

Delavski svet je pobudo sprejel in uvedel postopek za sprejem sprememb in dopolnitev sporazuma, pri čemer je menil, da morajo v tem sporazumu najti svoje mesto tudi družbenopolitične organizacije, pa je predlog z ustreznimi določbami tudi dopolnil.

— **Informacija o planu SOZD za leto 1975**

Kolegijski organ za program in razvoj, temu predseduje Franjo Kikec, dipl. ing., je podal delavskemu svetu informacijo o planu SOZD za leto 1975. Gospodarski načrt SOZD bo predstavljal seštevek načrtov posameznih TOZD

stava zbora pa se je med tem časom tudi zelo spremenila. Delavski svet je prošnji ugodil tako, da je DPD »Svoboda« odobril dotacijo v znesku 32.500 din v breme sklada skupne porabe.

— **Odgovori na vprašanja in vprašanja članov DS TGA**

Delavski svet se je seznanil z odgovori na vprašanja, ki so bila zastavljena na prejšnjih sejah.

ali obeh organizacij združene dela. — Delavski svet se je seznanil z informacijo.

— **Informacija o srednjeročnem programu razvoja SOZD UNIAL**

Tudi to informacijo je pripravil kolegijski organ za program in razvoj. V doslej pripravljenem materialu o srednjeročnem razvojnem programu so navedeni osnovni koncepti srednjeročnega razvoja in obdelana osnovna izhodišča programske usmeritve posamezne OZD. Nakazana je osnovna orientacija in delitev dela med posameznimi TOZD, obdelane so tudi druge zahteve, med njimi najaktualnejše stične točke skupnega pomena, kot je problematika kovinske bilance, stanje livarskih kapacitet, situacija pri mehanski in toplotni obde-

lavi odlitkov, problematika povratnega materiala, nadaljnji koncept in možnosti za razvoj predelave in podobno. — Delavski svet se je seznanil z informacijo in sklenil, da je treba do konca maja pripraviti srednjeročni program razvoja sestavljene organizacije združenega dela.

— **Poročilo o zaključnem računu SOZD**

Poročilo o zaključnem računu SOZD je pripravil in obrazložil Franc Lukman, dipl. oec., predsednik kolegijskega organa za finance. Poročilo zajema osnovne podatke o celotnem dohodku, podatke o količinski proizvodnji v letu 1974 v obeh podjetjih, vrednost prodaje po področjih, primerjavo pokazateljev s planom in z letom 1973, dohodek in osebne dohodke, kazalce poslovne uspešnosti, zaposle-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Srednjeročni razvojni program do konca maja

(Nadaljevanje s 7. strani)

nost in povzetek poslovnih poročil obeh podjetij. S poslovnim poročilom o zaključnem računu se je delavski svet seznanil.

— **Imenovanje namestnika delegata v odbor za pospeševanje sodelovanja z deželami v razvoju**

Za namestnika delegata v odbor za pospeševanje sodelovanja z deželami v razvoju pri Gospodarski zbornici Slovenije je delavski svet imenoval Jerneja Kostajnska, dipl. ing., pomočnika glavnega direktorja za tehnične službe TGA Kidričevo.

— **Poslovník o delu delavskega sveta SOZD**

Po sklepu delavskega sveta sta tajništvi organov samoupravljanja obeh podjetij pripravili poslovnik delavskega sveta sestavljene organizacije združenega dela UNIAL — združena industrija aluminija.

— **Podaljšanje mandata v.d. generalnega direktorja**

Milanu Krajniku, dipl. oec. dosedanjemu vršilcu dolžnosti generalnega direktorja SOZD, je delavski svet podaljšal mandat za toliko časa, dokler delovno mesto generalnega direktorja SOZD ne bo zasedeno po razpisu.

— **Razpis delovnih mest**

Delavski svet SOZD UNIAL je pooblastil v.d. generalnega direktorja in razpisno komisijo za razpis delovnih mest skupnih služb UNIAL, da razpiše vsa delovna mesta skupnih služb SOZD, ki so bila sistemizirana s sklepom delavskega sveta, in to takoj, ko bodo našli ustrezne osebe. O izvedenih razpisih in objavah prostih delovnih mest in zasedbi teh delovnih mest naj na naslednji seji DS poroča predsednik razpisne komisije. Razpisati je potrebno vsa delovna mesta, tudi delovno mesto generalnega direktorja in ponovno sekretarja SOZD in računovodje.

Komisija za razpis sistemiziranih delovnih mest skupnih služb SOZD in v.d. gene-

Za varnost v prometu

Janez se je vračal s svojim avtom domov s prijetne zabave in je čutil, da mu ni dobro niti v glavi, niti v želodcu. To se je poznalo tudi na načinu vožnje. Naenkrat opazi patroljo prometne milice. Ta ga na primernem kraju ustavi, a službujoči miličnik ga nagovori:

»Tovariš, kako je kaj z vami, ali ste kaj popili, pihali boste!«

Janez ga pogleda in odgovori:

»Tovariš policaj, ne bo pomagalo, bom rajši bruhal!«

ralnega direktorja SOZD naj v roku dveh mesecev, t.j. najkasneje do 1. junija 1975, poskuša v vsaki OZD, podpisnici samoupravnega sporazuma, najti po enega sodelavca ki bi bil strokovno in moralnopolitično sposoben in pripravljen združevati svoje delo v delovni skupnosti skupnih služb SOZD.

Nujno potrebno je, da se bodo na ravni SOZD čimprej sestale družbenopolitične organizacije. Formira naj se svet ZK, ki naj pripravi svoj delovni program. V ta program naj vključi tudi zasedbo delovnih mest skupnih služb SOZD.

Družbenopolitične organizacije, glavni direktor in vodje KSS obeh OZD, podpisnic sporazuma o združitvi v SOZD UNIAL, naj se maksimalno angažirajo, da bodo zasedena delovna mesta skupnih služb predvsem še delovno mesto generalnega direktorja.

— **Pokroviteljstvo**

Delavski svet SOZD UNIAL je prevzel pokroviteljstvo nad prireditvami Skok čez kožo in 20. jubilejni ples DIT.

Delavski svet SOZD je predlagal samoupravnim organom OZD — podpisnic, da pokrijejo del stroškov omenjenih prireditev — vsaka do ene polovice. Tako bi znašali stroški pokrovitelja nad 20. jubilejnim plesom DIT 10.000 dinarjev, pokroviteljstva nad prireditvijo Skok čez kožo pa 5.000 din za vsako OZD.

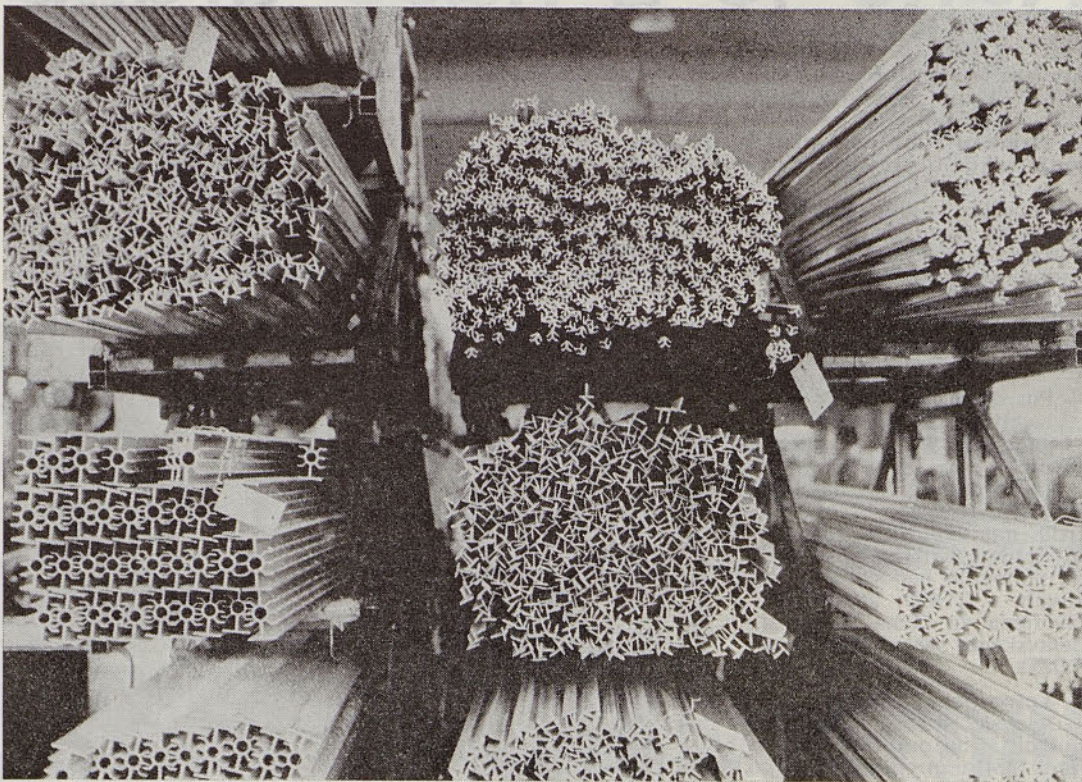
— **Uveljavljanje pravilnika**

Za plačilo potnih stroškov in dnevnic delavcem SOZD bo začasno uveljavljen pravilnik oziroma predpisi OZD TGA Boris Kidrič Kidričevo. — Dokler na nivoju SOZD ne bo ustanovljena finančna služba, bo potne stroške in dnevnice, ki se nanašajo na posle SOZD, izplačevala vsaka OZD za svoje zaposlene.

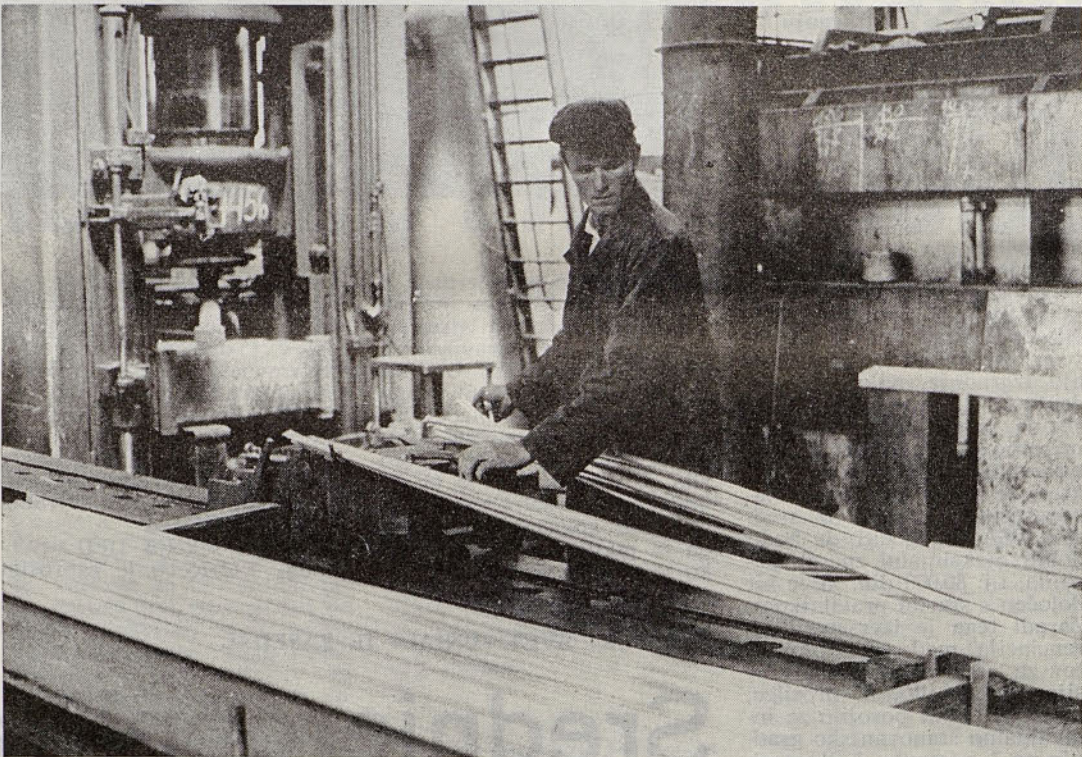
Na tej seji je v.d. generalnega direktorja podal tudi obširno poročilo o poslovni problematiki.

K.-n.

IZ IMPOLA:

Profili

Obrat za izdelavo profilov

PLANIRANJE V TGA

V 86. členu ustave SR Slovenije med ostalim piše, da delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela, v katerih upravljajo zadeve in sredstva družbene reprodukcije, imajo pravico in dolžnost, da na osnovi razvojnih možnosti in z upoštevanjem ekonomskih zakonitosti, samostojno sprejemajo plane in programe za delo in razvoj svojih organizacij, da te plane usklajujejo med seboj, pa z družbenimi plani in na tej podlagi zagotavljajo doseganje skupnih interesov in ciljev.

O pomenu družbenega planiranja TOZD je v zadnjem času precej povedanega in napisanega v raznih resolucijah in simpozijih, predvsem pa so pomembne ugotovitve srečanja samoupravljalcev »Rdeči prapor« v Kragujevcu od 15. do 17. februarja 1975.

Tudi v naši delovni organizaciji se zavedamo pomembnosti družbenega planiranja in skušamo celoten sistem planiranja prilagoditi ustavnim načelom. V veljavnih samoupravnih aktih TOZD in OZD ima planiranje pomembno mesto. Iz teh aktov je razvidna vloga in pomen planiranja, vsebina planov, kdo jih sestavlja, postopek razprave, usklajevanja in sprejema, roki za sestavo, odgovornost za izpolnjevanje planskih nalog itd.

Pod pojmom planiranje razumemo predvidevanje bodočih rezultatov na osnovi določenih ugotovitev in zaključkov iz predhodnega obdobja. Planiranje ima širši družbeni pomen, katerega razumemo tako, da se z družbenimi sredstvi v proizvodnem procesu gospodarsko ravnamo, in gospodarski pomen, ko plan pomeni sredstvo za izvajanje takšne poslovne politike, ki vodi k optimalnejšemu izkoriščanju vseh proizvodnih elementov in k doseganju najugodnejšega finančnega rezultata.

V našem podjetju poznamo predvsem srednjeročne, letne in mesečne plane. Poseben poudarek je na letnih planih poslovanja (letni gospodarski načrt) TOZD in OZD. Za poslovno leto 1975 so letni plani pripravljani v smislu sprejete metodologije planiranja, le celotni postopek izdelave in sprejema ni bil izpeljan v predvidenem roku. Glede na izdelavo letnih planov v prejšnjih letih ugotavljamo, da smo dosegli določen kvaliteten napredek. Predvidevamo, da bo postal letni plan pomemben kreator poslovne politike TOZD in OZD ter pomembno vodilo za delo in za uresničevanje delavčevih pravic.

Iz plana poslovanja TOZD za leto 1975 vidimo, na kak-

šen način in v kolikšnem obsegu ustvarjamo delavci svoje neodtujljive pravice, t.j. predvsem:

- pravico do dela z družbenimi sredstvi,
- pravico do upravljanja z delom in poslovanjem TOZD,
- pravico do upravljanja s sredstvi,

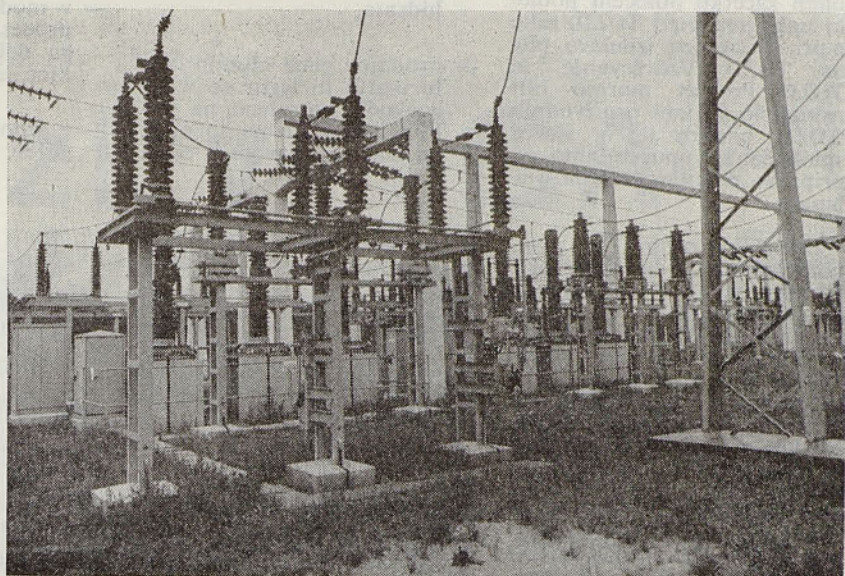
- pravico do urejanja medsebojnih odnosov,
- pravico do odločanja o dohodku,
- pravico do osebnega dohodka.

Vse te pravice so v letnem planu priznane s količinskim vrednostnimi in časovnimi pokazatelji.

Izdelava, vsebina in sprejem letnih planov poslovanja TOZD

Nosilci planiranja so po ustavi TOZD. V samoupravnem sporazumu o združitvi v delovno organizacijo TGA smo se odločili, da v okviru Skupnih služb na nivoju podjetja pripravljajo strokovna služba

(Nadaljevanje na 10. strani)

Preskrba z električno energijo je vsak dan bolj kritična

Mladini potrebna mentorska in gmotna pomoč

(Nadaljevanje s 5. strani)

Namreč, nasploh je zavednost tista gonilnica, ki lahko vzdržuje in poganja ves naš sistem. Vsa aktivnost, ki izvira iz zavednosti, pa je gotovo na prostovoljni bazi. Mladinska zavednost je namreč taka zavednost, ki je pač značilna za mladi rod. Če pogledamo v zgodovino, vidimo, da je bila mladina pred 20. leti zelo mladinsko zavedna; temu so dokaz ceste, železnice, študentska naselja in drugo. Mladina se je takrat zavedala svoje pomembne vloge, vedela je, da jo bo družba upoštevala le, če si bo svoje ime ustvarila z delom. Danes mladinska zavednost na žalost precej šepa. Če še okarakteriziramo klubsko zavednost, lahko rečemo, da je to taka dejavnost, ki je opravljena pod okriljem klubskega žiga, za katero pa ni potrebno, da je človek mladinec, razen, če je mišljen mladinski klub. Po navadi kotira taka zavednost višje od prejšnje.

Ce želimo biti kdaj brezhiben sistem, ki bo vedel, kaj hoče, moramo biti kompletno zavedni, da bo šel naš vzpon vedno višje, na boljše. Eden največjih faktorjev mladinske zavednosti so delovne navade, kar pa skušamo doseči v samem klubu. Začeli smo pri osnovnem — pri vzdrževanju klubskih prostorov, kjer so že vidni uspehi, saj je že precej mladincev in mladink poskušalo razvijati svoje sposobnosti v delovnih navadah. Pri tem naj omenim, da temelji vzdrževanje klubskih prostorov na samoupravljanju. Uvedene so namreč funkcije (dežurstvo, čiščenje in še druge), ki so točkovane, tako da člani kluba tudi tekmujejo med seboj. Tekmovanje seveda teži k temu, da so dosežena boljša mesta in boljši rezultati, čeprav lahko tudi negativno vpliva, vendar na mladino ne sme, ne sme je pustiti v malodušnosti in brezbriznosti.

Letos smo na seji letne skupščine Kluba mladih izvolili novo vodstvo, svet kluba in pa programski svet. Struktura članov je pestra, saj so vključeni dijaki, delavci in študentje, s čimer je olajšano reševanje različnih problemov.

Ker smo želeli poudariti pripadnost članov kluba, smo izdelali lastne klubske izkaznice. S tem hočemo doseči to, da bi

akcijah, zato jih bomo skušali izvesti v letošnjem letu čimveč, kajti le tako si bomo pridobili pomoč širših družbenih slojev. V planu imamo delovne akcije pri gradnji in urejanju novega bazena, ureditev trim steze, čiščenju naselja in še drugod.

Da ne bi ostalo le pri besedah, kot se to dogaja, smo že pričeli z uresničevanjem tega plana. V soboto, 15. marca smo

Pomembno je še to, da smo lovne akcije je bil olepšati izvedli tesnejše stike s Klubom štipendistov TGA. V naših prostorih so namreč izvedli inštrukcije za svoje člane, organizirali pa smo jim tudi spoznavni večer. Udeležili smo se tudi najbolj humane akcije — krvodajalske, ki je bila izvedena 6. marca v Ptuj!

Delovna akcija »Urejanje klubske okolice« je potekala nekako

gled samega kluba in njegove okolice, kar je v interesu mladincev, pa tudi KS. Očistili smo teren od drevesnega listja in papirja. V naslednjem smo želeli odpraviti gosti promet pešcev, ki je vsakodnevno po poti nekoliko metrov od klubskih vrat. Ta pot namreč vodi od restavracije do trgovine. Seveda so hodili po tej poti dosedaj vsi prebivalci, od najmlajšega do najstarejšega, ne zavedajoč se, da uničujejo svoj življenjski prostor, povrh tega pa obstaja neestetski videz. Sploh pa se poraja vprašanje, čemu smo izdali težke milijone za gradnjo asfaltnih cest in poti, če jih nihče ne uporablja!

Tako smo torej prekopal pot, navozili nanjo zemljo in jo še izravnali. Bila je pripravljena za sejanje trave. Z obeh strani smo bivšo pot zatem zaščitili z bodečo žico.

Zraven kluba smo pripravili še gredico, prekopal pa smo tudi pot, ki vodi od pekarnice do restavracije in jo pripravili za sejanje trave. Pri dovažanju zemlje z bližnje parcele enega od članov kluba nam je priskočil na pomoč avtoprevoznik J. Jumbo, za kar se mu najlepše zahvaljujemo.

Akcija se je končala ob tretji uri popoldne. V glavnem je uspela, vendar se že uresničuje bojazen, da je bilo naše delo zaman, saj prebivalci ne spoštujejo našega dela, ker trgajo ograjo in hodijo čez obdelano zemljišče. Tega ne moremo preprečiti, lahko torej samo upamo, da bodo ljudje spreviedli svojo napako.

Stane Segula
upravnik Kluba mladih

S prostovoljne delovne akcije mladih — »Uredimo klubsko okolico!«

vsak član vedel, da pripada nekemu sistemu, v katerega mora vlagati svojo energijo.

Na dosedanjih sestankih vodstva kluba smo mnogo razglabljali o pravilniku in hišnem redu in splošni klubski problematiki. Pripravili smo delovni program in finančni predračun, katerega smo posredovali KS v obravnavo. Mnogo smo se pogovarjali tudi o delovnih akcijah, katere bomo izvedli skupaj s KS. Svojo afirmacijo vidimo le v delovnih

izvedli delovno akcijo »Urejanje klubske okolice«.

Omenim naj še, da je naša aktivnost osredotočena v glavnem na sobotni čas, ker se le takrat lahko udeležimo akcije v večjem številu.

Druga delovna akcija, katero smo želeli izvesti naslednjo soboto, 22. marca pri gradnji novega bazena, je na žalost propadla zaradi slabih vremenskih razmer, vendar pa jo bomo izvedli v eni od naslednjih sobot.

takole:

Zaradi boljše obveščenosti se je vodstvo kluba odločilo, da pošlje vsem članom kluba vabila, kar smo tudi storili. Začetek akcije smo določili ob osmi uri, orodje pa naj vsak član kluba prinese s seboj. To sta bila osnovna pogoja za uspešnost te akcije.

Že pred osmo uro se je zbralo okrog 15 mladincev in mladink, sčasoma pa se je njihovo število povečalo na 40 in več. Cilj de-

PLANIRANJE V TGA

(Nadaljevanje z 9. strani)

skupaj s strokovnimi službami TOZD osnutke planov in druge posle v zvezi s planiranjem; ti so podrobno naštetih v 40. členu, tč. 4 navedenega sporazuma. Strokovne službe TOZD pripravijo tehnične osnove in ostale podatke, ki so potrebni za izdelavo stroškovnega in dohodkovnega dela plana.

Glede na procesno proizvodno morajo biti že na samem začetku določeni podatki usklajeni med TOZD, tako n.p.r. osnove za izdelavo plana TOZD Vzdrževanje in TOZD Promet morajo biti usklajene s plani proizvodnih TOZD, preden jih v službi sploh lahko uporabljamo za pripravo osnutka letnega plana.

Usklajene osnove za plan, poleg znanih podatkov iz preteklega obdobja (stroški, cene itd.), predvidenih nabavnih in prodajnih cen, resolucije o družbenoekonomski politiki SR Slovenije in predvidene poslovne politike OZD za plansko leto, služijo skupni službi za pripravo osnutka letnega plana poslovanja TOZD.

V letošnjem letu je bil osnutek letnega plana TOZD pripravljen januarja. Po dvomesečni razpravi na različnih nivojih je bil v dopolnjeni obliki sprejet do konca marca v vseh TOZD, razen v TOZD Tovarna aluminija, kjer bo to storjeno v prvi polovici aprila.

Vsebinska letnih planov TOZD je več ali manj prilagojena sprejeti metodologiji. Na kratko lahko ugotovimo, da je letni plan poslovanja TOZD (gospodarski načrt) sestavljen iz več posameznih planov, ki tvorijo določene celote.

Osnovne značilnosti posameznih delov letnega plana so predvsem v naslednjem:

1. V uvodnih poglavjih je podana kratka analiza preteklega obdobja, predvsem, kako smo izpolnili planirane naloge, kje nismo uspeli, zakaj nismo in kratki povzetek v tem smislu, da moramo v tekočem letu z vso odgovornostjo izpolnjevati planirane naloge na vseh nivojih, od prvega do zadnjega delavca v podjetju. Vsak individualni poslovodni organ TOZD je k uvodnemu delu podal osnovne smeri poslovne politike, ki bi jo izvajal v planskem obdobju.

Kratka analiza trga in možnosti plasmana proizvodnje nakazuje možnosti prodajne službe za realizacijo plana prodaje, s poudarkom na težavah, ki so trenutno na tržišču.

2. Plan celotnega dohodka in njegova razdelitev je praktično zbir vseh stroškovnih in dohodkovnih delov letnega plana. Izdelan je po tromesečjih. Iz njega je razvidno, koliko znaša prodaja proizvodov in storitev t. j. skupna realizacija, kolikšna so porabljena sredstva in kolikšen je dohodek. V vseh letnih planih poslovanja TOZD za leto 1975 ugotavljamo ostanek dohodka, to pomeni, da je predvideni celotni dohodek večji kot planirani stroški.

3. Plan prodaje je prikazan v količinskih in vrednostnih

pokazateljih. Značilnosti letošnjega plana prodaje za posamezne TOZD so predvsem naslednje:

- planirana je samo prodaja sprotne proizvodnje brez zalog z dne 31. decembra 1974;
- prodaja aluminijevih proizvodov je predvidena samo za domače tržišče,
- za izvoz planiramo prodajo anodne mase, glinice in hidrata,
- prodajne cene aluminija v formatih in legur so v Jugoslaviji neurejene, na svetovnih tržiščih pa so nižje od naše proizvodne cene,

6. Na področju kadrovske politike planiramo v letošnjem letu, da bo v TGA skupaj s pripravniki povprečno 1922 zaposlenih. Število zaposlenih v TGA iz leta v leto narašča, ne da bi vzporedno naraščal obseg proizvodnje. Na tem področju bo morala biti celotna politika zaposlovanja usmerjena predvsem:

- v odpiranje novih delovnih mest za delo manj zmogljivih delavcev,
- v modernizacijo delovnega procesa, zamenjavo fizičnega dela delavcev s stroji, kjer je to možno,
- v izboljšanje delovnih pogojev,

Razdelitev planirane bruto mase OD predvidevamo v planu po naslednjih dogovorjenih osnovnih načelih:

- razporejanje dohodka za osebne dohodke mora biti v odvisnosti od izpolnitve planiranih nalog, opravljena pa je na nivoju TOZD;
- osnovna vrednost točke v I. kvartalu 1975 je enaka vrednosti točke iz decembra 1974;
- osnovna vrednost točke za naslednje kvartale ugotovimo tako, da vrednost točke iz zadnjega kvartala korigiramo za procent povečanja življenjskih stroškov, ki ga objavi Zavod za statistiko SRS;

nih poslovanja TOZD ugotavljamo porast cen surovin in repromateriala za 30 do 50 odst. To je močno povečalo lastne cene naših proizvodov in storitev in zmanjšalo konkurenčno sposobnost celotnega podjetja. Občuten porast cen surovin zlasti iz uvoza, porast cene električne energije za okrog 40 odst., neurejene cene naših proizvodov, vse to postavlja naše podjetje v težaven položaj. Tega se vsi dobro zavedamo, zato smo tudi z vso resnostjo začeli zasnovati program ukrepov za aktiviranje notranjih rezerv TOZD in OZD. Na vseh nivojih v podjetju smo si zadali določene naloge za zmanjševanje stroškov, doseganje večjega dohodka, na vsakem delovnem mestu moramo opravljati svojo dejavnost skrbno, kot dobri gospodarji in tako nenehno zmanjševati tiste stroške, na katere lahko vplivamo.

8. V letnem planu poslovanja za leto 1975 je prikazan tudi plan koriščenja sredstev skupne porabe. Sklad skupne porabe je bil formiran ob razdelitvi dohodka po zaključnem računu za leto 1974 v skladu s Samoupravnim sporazumom grupacije, ki povzema sindikalno listo.

Iz osnovne mase sklada skupne porabe, ki je ugotovljena na podlagi 70 odst. povprečnega (bruto) mesečnega osebne dohodka zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem obdobju, pomnožena s številom delavcev v delovni organizaciji, pokrivamo:

- regrese za dopust,
- jubilejne nagrade,
- solidarnostno pomoč,
- kolektivno zavarovanje in
- dotacije.

Posebej so k osnovni masi prišteta naslednja namenska sredstva:

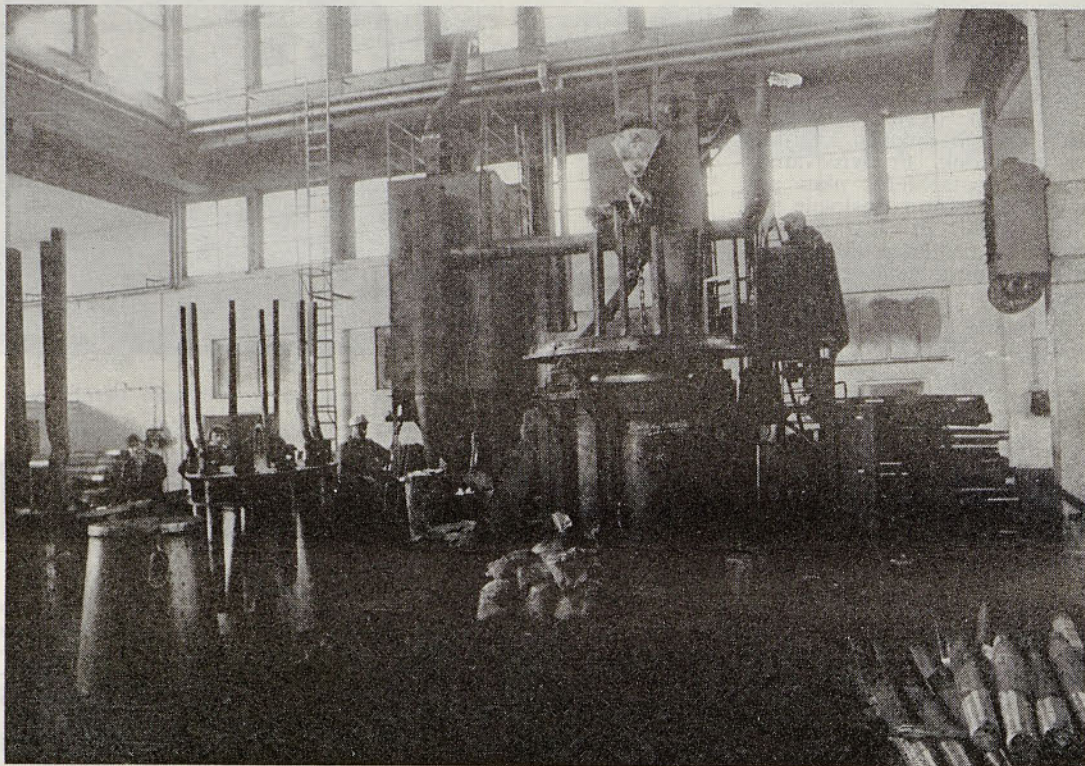
- za stanovanjsko izgradnjo,
- za izgradnjo in vzdrževanje počitniških domov,
- za preventivno zdravstveno varstvo,
- za odpravnine,
- za otroško varstvo
- za humanitarne organizacije in za
- pomoč družinam delavcev, umrlih zaradi nezgode pri delu.

9. V zaključnem delu letnih planov je podan plan produktivnosti dela in kratek povzetek celotnega plana.

Redno tromesečno bomo spremljali izpolnjevanje letnih planov in o tem obveščali samoupravne organe TOZD.

Dosedaj v naši delovni organizaciji nismo prisojali letnim planom posebnega pomena, menim pa, da bomo morali ta odnos v bodoče spremeniti s tem, da bo vse naše delo potekalo po dogovorjenih in usklajenih poteh k skupnemu smotru, t. j. k doseganju čimugodnejšega finančnega rezultata celotne delovne organizacije.

(I — n)

Peskanje klinov

- približno polovica prodaje primarnega aluminija odpade na IMPOL Slov. Bistrica,
- prodaja proizvodov in storitev na internem tržišču (t. j. med TOZD) je dogovorjena po internih prodajnih cenah (IPC).

Interne prodajne cene, ki so dogovorjene med TOZD, so formirane iz lastnih cen in dogovorjenega dela akumulacije. Procent akumulacije, ki je prištet k lastni ceni proizvoda ali storitve, omogoča TOZD formiranje potrebnih sredstev za sklad skupne porabe, rezervni sklad, sklad solidarnosti in le delno za poslovni sklad.

4. Plan proizvodnje pri proizvodnih TOZD in plan storitev pri storitvenih TOZD je izdelan v strokovnih službah TOZD na osnovi optimalne izkoriščenosti proizvodnih kapacitet. Izdelan je po tromesečjih in usklajen med TOZD.

5. Vsaka TOZD predvideva v planu investicij vlaganje investicijskih sredstev v zamenjavo dotrajane opreme, v razširitev in modernizacijo. TOZD Tovarna aluminija v ta namen predvideva največja sredstva, predvsem za razširitev kapacitet in modernizacijo proizvodnega procesa.

- v zaposlitev strokovno usposobljenih kadrov,
- v uvajanje stimulativnega sistema nagrajevanja, ki vzpodbuja zaposlene k večji učinkovitosti, k boljšemu izkoriščanju razpoložljivega delovnega časa in k večji delovni disciplini.

Pomembno mesto v okviru obravnavane problematike zavzema politika nagrajevanja. Plan osebnih dohodkov kot sestavni del letnega plana poslovanja TOZD, obsega ugotavljanje planirane bruto mase za OD in razdeljevanje bruto mase.

Bruto masa za OD posamezne TOZD je ugotovljena na osnovi dejansko izplačane v letu 1974, povečane za 15%, in pričakovanega finančnega rezultata. Tako ugotovljena bruto masa je torej plan osebnih dohodkov za leto 1975. V letnem planu smo se tudi dogovorili, da je za razdelitev planirane bruto mase OD potrebno izpolniti naslednje planske naloge:

- doseči plan proizvodnje in storitev,
- doseči plan prodaje,
- doseči potroške v okviru planiranih normativov,
- doseči planirano stopnjo produktivnosti dela in
- doseči planirani dohodek.

— kvartalno — v odvisnosti izpolnjevanjem planskih nalog in v skladu z določili samoupravnega sporazuma o ugotavljanju celotnega dohodka, materialnih stroškov in delitvi dohodka TOZD sestavimo dejanski obračun na nivoju TOZD za pretekli kvartal in izračunamo dejansko vrednost točke za posamezne TOZD. Storitvena TOZD participira na tistem delu dohodka proizvodnih TOZD, na katerega je s svojo dejavnostjo vplivala;

— vrednost točke za delovno skupnost Skupnih služb prav tako ugotavljamo kvartalno, ko osnovno vrednost točke korigiramo na podlagi doseženih rezultatov TOZD. Pri doseženi vrednosti točke TOZD sodelujejo skupne službe z enakim procentnim deležem, kot zanje opravljajo storitve.

7. Za nemoten potek proizvodnega procesa je potrebno poleg živega dela, uporabe strojev in poslopij, vložiti določene surovine, oz. drugi material, da nastane novi proizvod. Uporaba naštetih proizvodnih elementov izkazana vrednostno, predstavlja stroške poslovanja. V letnih pla-

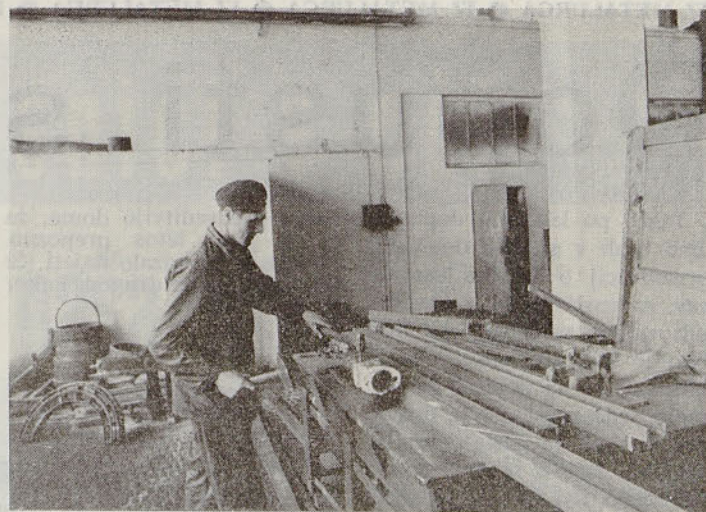
Družina je osnovna celica družbe. Njene funkcije so se v zgodovini spreminjale. V primitivnih družbah je družina opravljala dve osnovni funkciji: produkcijsko (materialna proizvodnja) in reprodukcijsko (ohranitev vrste). Z razvojem proizvodnih in družbenih odnosov ter delitvijo dela je produkcijska funkcija prešla na večje družbene skupine in institucije, medtem ko se je reprodukcijska funkcija ohranila. Pod vplivom družbene proizvodnje in družbene delitve dela so se spreminjale tudi družinske oblike. Družina se je razvijala od primitivnih oblik (promiskuitete — neomejeno spolno občevanje med člani družine) preko totemskih klanov (kjer so pripadniki enega rodu verjeli v skupno po-

Zakonska skupnost individualne družine zajema le najožje sorodnike: moža, ženo, mladoletnike in samske otroke, dokler se ti ekonomsko ne osamosvojijo. Potomstvo se določa pri takšni družini po obeh linijah, po moški in po ženski. Za individualno družino je značilen individualizem (samostojnost) njenih članov in ekonomska enakopravnost med zakonci, kakor tudi med ostalimi družinskimi člani; vsak član takšne družine ima lahko lastno premoženje. V kapitalistični družbi je ekonomska enakopravnost čisto formalnega značaja in je žena dostikrat ekonomsko povsem podrejena možu. V socialistični družbi pa je omogočena in zavarovana popolna enakopravnost med moškimi in žensko — ekonom-

spremenili tudi medsebojni odnosi med možem in ženo. Otroci si hitro pridobijo svoje znanje, znajo opravljati svoj poklic kot starši svojega, zato več ne sprejemajo absolutne avtoritete staršev.

Pomembna posledica razvoja je ločitev delovnega mesta od družine. Tisti član družine, ki dela, zapusti družino vsak dan za efektivni delovni čas. To, kar dela, je za družino nezanimivo in nerazumljivo.

Z razvojem industrije so se povečale možnosti za zaposlitev žena. Zaposlitev žena postaja po industrijski revoluciji vedno večja nuja. Na zaposlitev žena vpliva želja po vzdrževanju standarda ali direktna ekonomska nujnost. Tudi žena mora prispevati k

Iz strojne delavnice

HVALEŽNO PODROČJE, KATEREGA BI KAZALO SE POGLOBLJENO RAZISKATI:

Družinske vezi v TGA

rekli svojih prednikov), velike družine (za katero je značilno skupno ime in sožitje več generacij znotraj družine), monogamne patriarhalne družine (kjer je družinski poglavar izključni in edini lastnik premoženja) do danes najbolj razširjene individualne (zakonske) družine.

Za individualno družino je značilno, da je družbeno in pravno priznana družbena skupina; katero je mogoče ustanoviti le s posebnim konstitutivnim aktom — poroko.

ska in vsakršna druga, pa nastaja nov, višji tip družine, socialistična družina.

Z razvojem družbenih in produkcijskih odnosov se je spremenila tudi konservativnost družinskega življenja — z enakopravnostjo družinskih članov v družbi se je začela porajati tudi enakopravnost družinskih članov v družini. Mož — oče ni več edini hranjevalec družine, temveč se v vedno večjem številu zaposlujejo tudi žene. Z ekonomsko neodvisnostjo so se

družinskemu proračunu. Njen ekonomski prispevek je toliko pomembnejši, ker zaslужka ne uporabi za gospodinjstvo pomoč in vzgojo, ker poleg dela vse to še sama opravi. Njena vloga se s tem okrepi in ohrani ugled nasproti otrokom, hkrati pa je taka žena pomembna tudi za finančno blagostanje družine. Na zaposlovanje žena vplivajo tudi ideologija enakopravnosti, kateri si prizadeva pridružiti žena (z enakimi pravicami, kot jih imajo moški) vsem

aktivnostim; kulturni in političnodružbeni.

Družina predstavlja primarno družbeno skupino, za katero je značilna: intimnost, neposredni odnosi in trajnost. Intimnost odnosov pomeni, da pri tem ne gre le za nekakšne površinske stike med člani družine, temveč za osebne odnose medsebojnega zaupanja, pomoči in razumevanja. Medsebojna pomoč v stiski se kaže v različnih oblikah, med drugim tudi pri iskanju zaposlitve.

Družinski člani naših zaposlenih so tudi zaposleni, mnogi tudi v TGA. Pri naši analizi smo med družinske člane uvrstili le člane ožje družine, ki so med seboj povezani z naslednjimi sorodstvenimi vezmi: mož, žena, oče, mati, sin, hči, brat, sestra, vključili pa smo tudi taščo, tasta, snaho in zeta, ki žive v skupnem gospodinjstvu.

V TGA Kidričevo je 444 članov kolektiva, ki ima v podjetju enega družinskega člana (22,4 odst. vseh zaposlenih v TGA), 126 ali 6,3 odst. z dvema bližnjima sorodnikoma in 40 ali 2,2 odst. s tremi ali več sorodniki. Skupaj je v podjetju 610 ali 30,8 odst. zaposlenih s sorodniki v TGA.

Število članov kolektiva s sorodniki v podjetju je verjetno še večje, saj smo pri naši študiji upoštevali le zaposlene, za katere smo lahko na subjektiven način ugotovili sorodstvo. Te podatke bo potrebno v prihodnje objektivizirati.

Odstotek (30 odst.) nam kaže, da je v TGA precej velika stopnja »familiarnosti«, saj so v našem podjetju zaposlene cele družine. Če bi obravnavali še širše sorodstvo (stric, teta, nečak, nečakinja), bi ugotovili še večje število sorodnikov.

Osnovni razlogi, zaradi katerih se v TGA zaposlujejo sorodniki ali družinski člani zaposlenih (vzroki med seboj niso ovrednoteni in njihov vrstni red ne pomeni nobenega rangiranja):

1) **geografski položaj TGA.** TGA leži na pretežno vaškem teritoriju, za katerega je značilen močan tradicionalizem s precejšnjim poudarkom na sorodstvenih vezeh, kar se kaže tudi pri izbiri poklicev (prenašanje poklica iz roda v rod), kar bi lahko v našem primeru posplošili na izbiro podjetja (kjer je zaposlen oče, tam je tudi sin).

2) **tehnologija tovarne** — tehnološki proces dopušča zaposlovanje strokovno neusposobljenih kadrov (dosti

delovnih mest za NKV ali PKV delavce), kar ustreza nivoju izobrazbe prebivalcev zaledja tovarne (kjer živi zelo veliko ljudi z nedokončano osnovno šolo; ti težko najdejo zaposlitev v poklicih, kjer je potrebna vsaj minimalna izobrazba).

3) **materialni položaj TGA** — zaposleni v TGA imajo še zmeraj zelo visoke dohodke glede na dohodke enakih kvalifikacijskih struktur v ptujski občini ali republiki. Zaradi tega je povpraševanje po delu v TGA v vseh letih njegovega obstoja zelo veliko.

4) **močne sorodstvene vezi na širšem območju** — za območje, od koder so naši delavci, so značilne zelo močne sorodstvene vezi, ki se manifestirajo v različnih oblikah. Ena izmed oblik je tudi medsebojna pomoč v težavah, ki je zlasti značilna za primarne skupine, tudi pri iskanju zaposlitve. Kadar se član kakšne družine (v širšem smislu) odloči za zaposlitev v podjetju, lahko pričakuje pomoč sorodnikov, ki so zaposleni v podjetju (tudi v TGA). Na ta način se zaposli mnogo sorodnikov v enem podjetju.

5) **stanovanjska politika TGA** — tovarna razpolaga s precejšnjim številom stanovanj in lahko v razmeroma kratkem času reši problem svojih zaposlenih. Tovarna tudi močno kreditira individualno gradnjo, s čimer se navezanost na podjetje še povečuje.

6) **štipendiranje** — več kot polovica štipendistov TGA so otroci naših delavcev, saj imajo ti prednost pri dodeljevanju štipendij.

»Familiarnost« se v podjetju lahko izraža na različne načine s pozitivnimi in negativnimi posledicami. V podjetju se lahko oblikujejo neformalne družinske skupine, ki delujejo kot skupine pritiska pri sprejemanju odločitev, zlasti tistih, pri katerih so prizadeti njihovi sorodniki (pri zaposlovanju novih delavcev, ocenjevanju delovnih mest, določanju osebnega dohodka...). Področje družinskih vezi je v industriji in tudi v TGA še popolnoma neobdelano, zato bi bilo dobro ugotoviti, kakšna je resnična vloga sorodstva v TGA in njegov vpliv na vse oblike njenega funkcioniranja.

(Sestavek je odlomek iz študije Kadri v TGA, ki sta jo pripravila Z. Zeljič, dipl. psiholog, in J. Glazer, dipl. sociolog).

B. Glazer

Pogovori v TGA: člana italijanske delegacije sta prva dva od desne

ITALIJANSKA SINDIKALNA DELEGACIJA PRI NAS

Zanimanje za naše izkušnje

Slovenijo je obiskala italijanska sindikalna delegacija. Dva člana te delegacije sta bila 19. marca v našem podjetju: Bruno Djeronin, sekretar zveze sindikatov C/SL za Benetke, ki je tudi član Confederatie sindikatov Italije, in Masaro Carlo. Spremljali so jih: Rudi Mlinarič, Vida Prinčič in Rajko Orešnik iz republikanskih sindikatov Slovenije, pri nas pa so jih sprejeli: Franc Klemenčič, Anton Kurilič, Milan Tkalčec, Srdjan Mohorič in Viktor Markovič kot predstavniki sindikata in družbenopolitičnih organizacij in Stane Tonejc, dipl. ing. in Jernej Kostajnshek, dipl. ing., kot predstavnika podjetja.

Vsi skupaj so si najprej ogledali podjetje, nato pa so predstavniki sindikata seznanili italijansko delegacijo z organizacijo in delovanjem sindikata v našem podjetju, predstavniki družbenopolitičnih organizacij z delovanjem teh organizacij, Viktor Markovič pa je delegaciji pojasnil samoupravno delovanje in organiziranost našega podjetja.

Po ogledu podjetja in opravljenih pogovorih je delegacija odpotovala v Ptuj, kjer se je seznanila še z nalogami in organiziranostjo občinskih sindikatov.

K.—n.

Dopusti so pred vrati

Takoj po lanskem dopustu smo brali v glasilih delovnih organizacij o številu letovalcev, zamenjavah in o obetavnih načrtih za drugo leto. Koliko je bilo od tega storjeno dosedaj, ko so dopusti že domala pred nami, pa je druga pesem. Nas je našla zgodnja pomlad najbrž precej nepripravljena, saj ni bilo še ničesar objavljeno o izboljšavah v počitniškem domu, niti o lanskih napovedih glede letošnjih cen. O vsem tem je bilo zapisano le v delovnem programu sindikata za zimске mesece.

Sindikalna lista in 8. kongres sindikata sta postavila vprašanje rekreacije na dovolj vidno in pomembno mesto, da bi morali o njem čez zimo razpravljati in izboljšati možnosti za letovanje vsem zaposlenim.

Lani je letovalo v Malem Lošinjju 230, v Betini 40, Vr-sarju 31, Novem Vinodolskem 23, Kaštel Gomilici 16, v Piranu 2 in pri Treh kraljih 8 delavcev. Skupno število letovalcev 330 (ob upoštevanju zamenjav) je znatno precejšnje za 1800-članski kolektiv. Vzrok temu so zmogljivosti doma, dovolj visoke cene (v primerjavi z drugimi kolektivi), premajhne možnosti za zamenjave in še kaj.

Ze več let si prizadevajo komisije in odbori za rekreacijo, da bi povečali število

sob s preureditvijo doma; za to je tudi letos prepozno. Morda pa bi kazalo najeti (če je še čas) sobe drugod, kakor

to delajo nekateri kolektivi. Seveda ne smemo regres spraviti prej do zadnje pare vsak v svoj žep, temveč ne-

kaj nameniti tudi za skupne potrebe.

Z nekaterimi izboljšavami v počitniškem domu pa bi pridobili še več zamenjav, ki so že nekaj let nespremenjene glede na število in kraje. Tudi to sezono ni pričakovati sprememb, če se ne bodo bolj zblížali s TGA Kidričevo, ki ima svoj dom v Crikvenici. Nekoč smo imeli lepo urejene zamenjave (ko še niti mislili nismo na združitev), sedaj pa že več sezon v Kidričevem ni zanimanja za naš počitniški dom. Najbrž smo eni in drugi premalo storili, čeprav pri nas vsako leto ostane nekaj delavcev razočaranih, ker so želeli letovati v Crikvenici.

V Malem Lošinjju ni hotelskega udobja, vendar marsikaj odtehta odlično podnebje in zagotovljeno lepo vreme.

Da v Lošinjju ni slabo, najlepše pričajo vsakoletne zasedene zmogljivosti doma. Po njem nemalo vprašujejo gostje, ki niso člani kolektiva in so pripravljene plačati penzion za tuje goste. Ta pa je navadno vse prej kot nizek!

Potrudimo se letos mnogo bolj, da bodo delavci obeh kolektivov ceneje in prijetneje preživel svoj dopust ob morju ali pri Treh kraljih. Seveda je pri tem potrebno široko sodelovanje služb, samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Dokler pa bo ta skrb prepuščena le dvema ali trem delavcem v kolektivu, bo rekreacija naprej životarila kot doslej, delavci pa bodo uporabljali dopuste za vse drugo, samo ne za — počitek.

L.K.

POSLOVNI BONTON O TELEFONIRANJU

KAKO TELEFONIRAMO?

V prvem sestavku lepega obnašanja smo pokazali kadilcem, kaj delajo narobe in kako postanejo kulturni kadilci. V drugem pa se lotimo naših nepravilnosti v obnašanju, ko telefoniramo. Tudi to pot nam bo pomagal Poslovni bonton pisca Orema Ružiča, šefa protokola zveznega sekretariata za poslovanje z inozemstvom, seveda veljajo njegove ugotovitve (pa še kako) tudi za »tuzemstvo«.

TAKO NI PRAV

— Dvignete slušalko in slišite z druge strani vse mogoče.

»Halo, Halo!«

»Halo, kdo je tam?«

»Dajte mi Janeza Čmrlja!«

»Kaj si ti to, Janez? A, nisi? Pa kje je Janez?«

— Imamo tri vrste žensk, ki ne znajo telefonirati (poleg onih, ki znajo):

— Prve se razburijo in že dvignejo glas, ko zazvoni, nato telefonirajo naelektrizirane.

— V drugo skupino sodijo tiste, ki začno jecljati, zamenjajo imena in žele čimprej končati razgovor.

— Tretja skupina je najmočnejša. Te telefonistke ne znajo prenehati govoriti in skačejo z ene teme na drugo.

— Če vas sogovornik še tako razjezi, ne smete med raz-

govorom odložiti slušalke (to je zelo nekulturno).

— Če ne slišite točno imena, ne pozabite zato na oliko.

— Tisti, ki kliče, se povečini pozabi prvi predstaviti.

TAKO JE PRAV

Pogovor obeh se vselej prične s predstavljanjem.

— Če ste klicani: »Tu Janez Čmrlj, dobro jutro,« ta pozdrav ne bo preveč obremenil telefonske centrale, če boste pozneje odvrkli nepotrebno pogovorno navlako).

— Ali ste klicali:

Dobro jutro! Tu Peter Osa. Prosim tovariša Rogača!«

— Ali gre za podjetje: Tu Jugorog, tajnica tovariša Žolne ...«

— Če se je klicani pozabil predstaviti, ga obzirno vprašajte (dobil bo lekcijo iz vljudnosti): Prosim, kdo ga želi? Pogovor obeh »številke« naj ima ljubezniv in prijateljski ton. Izogibajmo se hitrega pogovora s priokusom jeze in slabe volje. Govor naj bo čist, jasen, izgovor pravilen. V usta ne sodijo svinčnik, zobostrebec, cigareta ali žvečilni gumi.

— Pred telefoniranjem razmislimo, kaj bomo govorili, ker razgovori bremenijo linije in našo blagajno.

— Kulturni telefonski pogovor, kulturno podjetje, kulturni narod.«

PSIHOLOGIJA O ŠEFIH

V zadnjih desetih letih, v času gospodarskega razcveta, so povišale številne uspešne ameriške družbe uslužbenca — jim zaupale odgovornejša mesta, pri tem pa se je prav pogosto zgodilo, da ti ljudje novega dela niso zmogli. Posledice so najbolj vidne sedaj, ko kupčija vedno bolj šepa.

Reklo, »Trgovina, ki cvete, zakrije tudi nesposobne ljudi«, ne drži več. Šefi družb so iz dneva v dan v težjem položaju, ker so se znašli pred odločitvijo, kaj storiti z ljudmi, ki ne ustrezajo. Jih priučiti ali odpustiti?

Družbe so zaprosile za pomoč znanstvenike-psihiatre. Ti so izločili tri najpogostejše tipe takih ljudi:

— **ZGODNJI NEVROTIK**
Psihiater dr. Herbert Klemme je ugotovil, da se znajde mnogo moških, starih okoli 35 let, v »srednji življenjski krizi«. Takrat pride, pravi dr. Klemme, tak moški do pretresljivi-

vega spoznanja, da ne more uresničiti svojih sanj. Še bolj pomembno pa je, da prične takrat prvič resneje razmišljati o neizogibnosti smrti. Nekateri nevrotiki se potem kratko malo vdajo potrtosti, drugi se pričnejo opijati, njihovo delo in napredek trpita.

— **MOŠKI V KLIMAKTERIJU** (prehodnem obdobju). Nekateri moški, ki so jih v službi povišali v poznih štiridesetih ali zgodnjih petdesetih letih, pričnejo pri delu pogosto popuščati, čeprav so ga vrsto let odlično opravljali. Prvi vzrok temu je dolgčas, druge, ga je navedel Paul Armerm, direktor računskega centra v Stanfordu: »Posamezniki postanejo pogosto nesposobni tam, kjer so nekoč delali povsem zadovoljivo«. Tak človek čuti, po pravici ali zmotno, da ne more več iti v korak z vsemi zahtevami modernega poslovanja in z mlajšimi sode-

lavci. Pogosto toži: »Prestar sem že, da bi se tega učil.«

— **NEODLOČEN ŠEF**. Nekateri šefi postanejo tako ohromljeni zaradi strahu, da ne bi naredili kakšne napake, da raje odložijo vse pomembne probleme, ki se kopičijo na njihovi mizi ter se preobremenjujejo z nepotrebni stvarmi.

Znan je primer šefa marketinga velike družbe, ki se je prvih šest mesecev zaposlil samo z opremljanjem pisarne, čeprav je bila kopica stvari, na katere bi moral biti pozoren, vendar se z njimi ni mogel sprijazniti.

Moški, ki je napredoval, pa ni sposoben za novo delo, se pogosto izda z določenimi znamenji: dela nadure, nadleguje podrejene zaradi nepomembnosti ali pa jih zamenja z ljudmi, ki mu bodo vedno pridili. Skoraj vedno govori, da si ne more privoščiti niti dopusta, v resnici pa se boji, da bi v njegovi odsotnosti drugi

delavci odkrili njegove pomanjkljivosti.

Kaj storiti s takimi ljudmi, ki ne ustrezajo na visokih položajih? Nekateri predčasno upokojijo z nenavadno visoko pokojnino, še pogosteje pa podelijo tem ljudem zvence naslove, toda v službah, ki jim ne dajejo nobenega zadovoljstva. To so tako imenovani »podpredsedniki ničesar«. Zdi se nam, da imajo ti ljudje, z uglednim nazivom, visoko plačo in malo dela, zavidanja vreden položaj, toda v resnici le redko uživajo v njem.

Mogli bi uporabiti tudi mnogo bolj inteligentne in učinkovite metode. Dr. Klemme meni, da naj bi zmanjšali z ustreznimi psihološkimi posvetovanji število nevrotikov. Takšni šefi naj bi hodili tudi ob sobotah na stroške družb na kratke osvežilne tečaje. Tam bi jih poučili o delu na novih položajih, da bi bilo to uspešnejše.

Red in čistoča - to je naša slika!

Cloveku se nehote ustavi pogled na kakšnem napisu, ki naj bi opozarjal kulturnega in nediscipliniranega človeka — o čistoči. Kajti čistoča je slika ljudi, kateri žive v določenem kraju. Žal pa se posamezniki tega ne zavedajo in jim te opozorilne oznake celo predstavljajo oviro pri vsakodnevnem opravljanju. Tako postanejo ti nenormal-

ni napisi tarče za dobre in pogumne metalce kamenja. Mi pa jih z zadovoljstvom opazujemo in odobravamo njihove nepogrešljive zadetke. Zadovoljni smo, ker imamo tako pogumne otroke, kateri ne zgrešijo niti enega samega zadetka. Ravno tako smo ponosni na sodelavca iz naše delovne skupine, če je nepogrešljiv v zadetkih. Napisi in

opozorilne oznake pa dobijo toliko udarcev, da izgubijo svoj prvotni namen in s časom morajo med odpadne stvari. Mi pa smo zadovoljni z našim podvigom, saj smo se vendar rešili vsaj ene od nadlog in na njeno mesto postavili kup ropotije — naj se ve, kje smo mi gospodarji! To je le ena stran medalje, ogledimo si še drugo.

Moramo se obrniti malo okoli sebe, kajti vsi mečemo kamenje, samo v drugačni obliki.

Na naših delovnih mestih vidimo, da je čistoča na psu. Povsod vidimo nered, pa ga nočemo zaznati, še huje, umikamo se mu. Dostikrat steče pogovor o delovni disciplini.

Ali ni tudi to delovna disciplina? Zakaj ne kaznujemo prestopnikov? Nam je res vseeno, v kakšnem okolju živimo? Kakšno mnenje imajo o nas naši partnerji? Upam, da ne — dobro. To je le nekaj vprašanj, katera nam porajajo naše misli.

Naša delovna mesta pa postajajo skladišča odpadnega materiala, nekaj po krivdi nas samih, še več pa po krivdi sodelavcev normalne proizvodnje iz ostalih TOZD.

Okolja so neurejena. Povsod vidimo, kako smo nedisciplinirani in kako malo imamo smisla za lepo in urejeno okolje. Na naših prehodih se spotikamo ob razne predmete, katerim tu ni mesto. Pa ni človeka, ki bi jih spravil na njihov določen prostor. Skratka: ne zavedamo se, da so čiste poti namenjene za naše varno in zdravo počutje, ne pa za skladiščenje odpadnega materiala.

Ob naših poteh stoje razni objekti, ki že na zunaj kažejo svojo notranjo sliko. Včasih je človeku hudo, ko vidi takšno neurejenost v tovarni, ktere del je tudi on sam. Skoraj bi se razjokal, ko vidi, v kako neurejenem okolju preživi del svojega časa. Mnogokrat bi si najraje zatislil oči, da ne bi videl, kako mu neubogljivi veter raznaša njegov vloženi trud in denar.

Vse to zaradi nehumanih odnosov sosedov, kateri se ne zavedajo dolžnosti, da morajo skrbeti za boljše in smotnejše gospodarjenje celotnega podjetja v združenem delu. Besede bomo morali pustiti ob strani, jih spremeniti v dejanja in pričeti smotnejše gospodariti. Le tako si bomo prihranili jezo in denar. Ob zmanjševanju delovne sile bo treba imeti red na delovnem mestu; delavec naj ima občutek delavca v čistem, zdravem in varnem okolju, ne pa čistilca za drugimi! Vprašam se, kdo je za to odgovoren? Mi vsi! Ali ni tako? Mnogo je bilo o tem že napisanega, lahko bi rekli — papirnata vojna. Nehajmo s tem!

Morali bomo postati gospodarni na vseh področjih; vsi, od prvega do zadnjega. Pa se napakam zoperstaviti. Boriti se bo treba in biti neusmiljen boj za boljšo prihodnost.

Tisti, ki pa tega ne bo jemal resno, bo poražen. Moral se bo pač zateči drugam.

Jože Marinko

ODSLEJ TUDI ŠOFERJI

Sekretar Zveze združenj šoferjev in avtomehanicov Slovenije Ivan Kočevar je izjavil v Delavski enotnosti, da so menda uspeli dobiti priznan poklic po dolgoletnih prizadevanjih šoferjev.

Tako to delo ne bo več samo večšina, temveč bomo imeli s šolskim letom 1975/76 tudi že družbeno priznano poklicno šolo za voznike motornih vozil.

Vzgoja potrošnika na področju prehrane

(Nadaljevanje in konec)

Dosedaj smo pri nas širokemu krogu zainteresiranih podajali na poljuden način premalo znanstvenih in strokovnih izsledkov. Občutno je tudi pomanjkanje vzgojno-izobraževalnih metod za področje prehrane.

Vse metode in sredstva za vzgojo in izobraževanje bi se nujno morala razvijati skladno — v najtesnejšem sodelovanju — od prehranskih strokovnjakov do pedagogov in metodikov. Potrebno je namreč opozoriti, da bodo ta prizadevanja uspešna samo takrat, kadar bodo sestavni del splošnih družbenih prizadevanj za pravilno prehrano jugoslovanskih narodov.

VI. Dopolnilno izobraževanje — prehodne oblike navajamo zato, ker menimo, da so potrebne vse dotle, dokler ne bo razvit sistem šolanja kadrov v celoti. Vrzeli so tako občutne, da ni mogoče še nadalje čakati, kar je razvidno

tudi iz ugotovitev drugih pripevkov. Prehodne oblike dopolnilnega izobraževanja so:

- poglobitveni tečajji za specialiste
- tečajji za prehranske strokovnjake, učno osebje, zdravstvene in socialne delavce
- usposabljanje kadrov za pravilno pripravlanje hrane — demonstratorji in osebje, ki v praksi — tudi kulinarično izvaja principe sodobne prehrane.

1. Pridobitveni tečajji za specialiste — tečajji za prehranske strokovnjake, učno osebje, zdravstvene in socialne delavce itd.

Zaradi slabo organizirane mreže za izobraževanje strokovnjakov (vštevši učno osebje za pouk prehrane) menimo, da sodijo že med prve naloge za organiziranje različnih oblik dopolnilnega izobraževanja iz prehrane. Tu bi si strokovnjaki, ki že delajo v praksi, poglobljati znanje.

To bi lahko bili krajši ali

daljši poglobitveni tečajji in seminarji, ki se vrstijo po potrebi, vendar vsaj enkrat na leto.

Navedeni tečajji niso nikakršna novost, temveč so — v tem prehodnem obdobju — sestavni del hitrega razvoja znanosti in tehnologije, ki ju je nujno prilagajati področju prehrane. Ko bo zgrajen sistem izobraževanja kadrov za področje prehrane, bodo taki tečajji njegov sestavni del na različnih stopnjah.

V tečajjih ali seminarjih naj se udeleženci seznanjajo s stanjem prehranjenosti potrošnikov glede suficita ali deficita določenih hranljivih in zaščitnih snovi ter dobijo smernice za izboljšanje obstoječega prehranskega stanja. Seznaniti jih je treba tudi z novostmi pri izbiri živil in z načini obdelave za različna starostna obdobja (za zdrave, bolne, stare, doraščajoče in dojenčke). Hkrati jih je treba seznanjati tudi z novimi napravami za

obdelavo in shranjevanje živil (zamrzovanje).

2. Usposabljanje kadrov za pravilno pripravlanje hrane — demonstratorji in osebje, ki v praksi — kulinarično — izvaja principe sodobne prehrane.

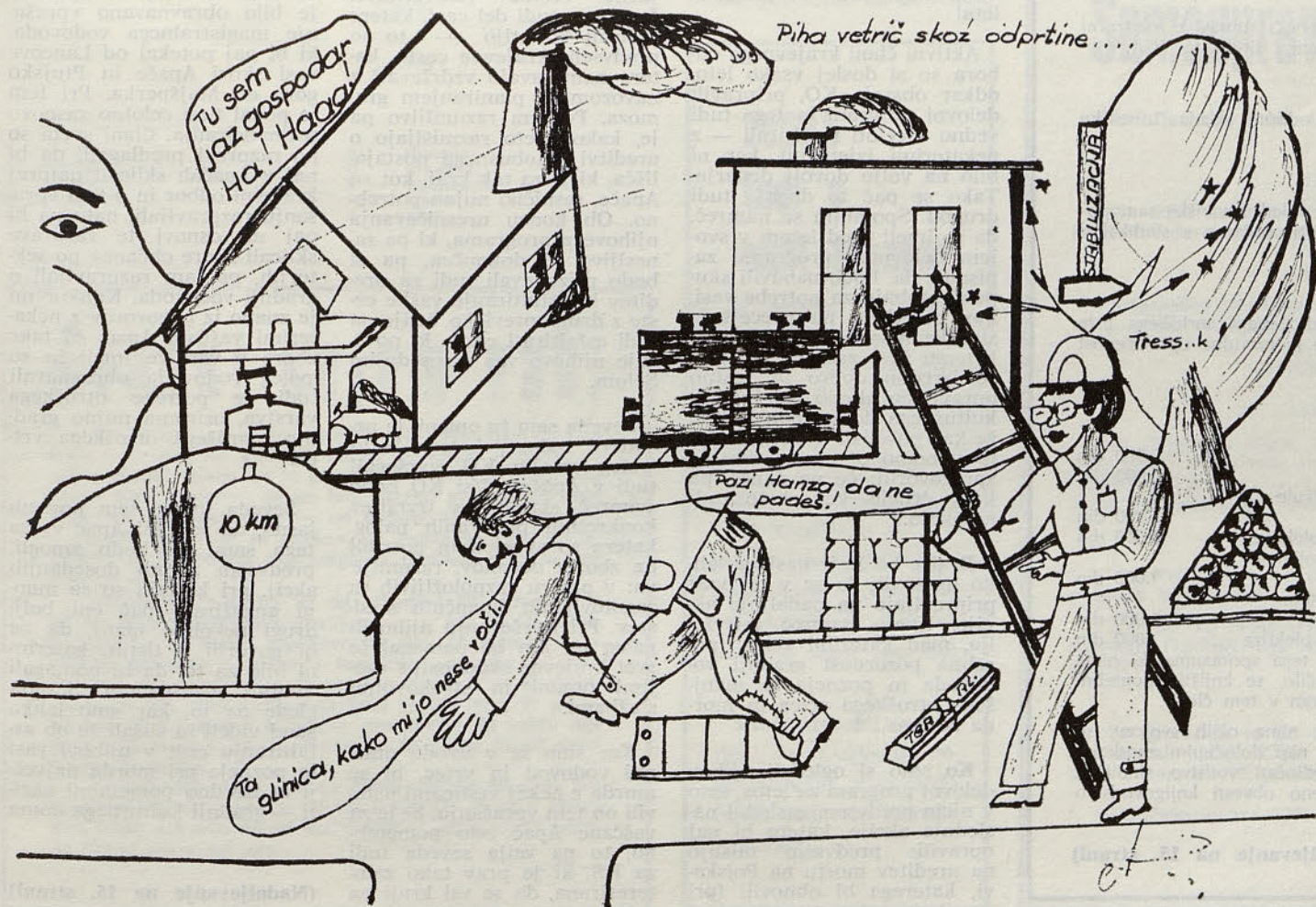
1. demonstratorji za razstave in za ekspresne tečaje;
2. kuharji za vrtnice, šolske kuhinje, internate, obrate javne prehrane, turistične centre, bolnišnice, zdravilišča itd.

Zahtevati je treba uradno spričevalo o pridobljeni kvalifikaciji za opravljanje del v zgoraj navedenih institucijah.

V zvezi s kvalifikacijami je treba proučiti:

- a) dosedanje izkušnje
- b) zakonske predpise
- c) določiti profile in predpisati ustrezne učne programe za učno dobo (teoretični in praktični pouk).

Iz referata za III. jugoslovanski kongres o prehrani, v Ljubljani 1973

Na podlagi 3. in 11. člena Pravil o organiziranosti in delovanju OOS TGA Boris Kidrič Kidričevo, predlaga občinski zbor OOS zboru delavcev v TOZD Aluminij, Glinica, Vzdrževanje, Promet in delovni skupnosti Skupnih služb, da sprejme

samoupravni sporazum

Sklada TOVARIŠKE SAMOPOMOČI sindikalne organizacije tovarne glinice in aluminija Boris Kidrič, Kidričevo.

1. člen

Sklad Tovariške samopomoči sindikata tovarne glinice in aluminija Boris Kidrič, Kidričevo se formira na osnovi mesečnega prispevka člana kolektiva v znesku 10 din.

2. člen

Sredstva sklada Tovariške samopomoči so uporabljena kot pomoč ob smrti:

- člana kolektiva — njegovi ožji družini,
- ožjih članov družine članov kolektiva — članom kolektiva,
- članov kolektiva, kateri nimajo ožjih svojcev — plačilo pogrebnih stroškov,
- upokojenih članov kolektiva in njihovih ožjih svojcev (žene, moža) — njegovi ožji družini,
- tasta in tašče.

3. člen

Za ožje člane so smatrani:

- žena, mož in otroci člana kolektiva,
- starši člana kolektiva,
- otroci, katere vzdržuje član kolektiva in nimajo lastnih dohodkov,
- žena ali mož upokojenega člana kolektiva,
- tast in tašča — člana kolektiva.

4. člen

Pravico do določenega zneska ob smrti upokojenega člana kolektiva imajo njegovi ožji svojci — žena, mož ali otroci, ki prevzamejo pogrebne stroške.

5. člen

Izplačilo iz sklada v primerih, navedenih v členih 2 in 3, je izvršljivo le enemu od navedenih upravičencev in sicer sporazumno z ostalimi upravičenci.

6. člen

Sredstva sklada Tovariške samopomoči so naložena na hranilni knjižici pri KB.

Naložbe, dviganja in izplačila sredstev izvršuje blagajnik sindikata TGA.

7. člen

S Skladom Tovariške samopomoči upravlja nadzorni odbor sklada; tega izvoli Konferenca sindikata TGA.

8. člen

Mandatna doba nadzornega odbora sklada Tovariške samopomoči traja 4 leta.

9. člen

Prispevki članov kolektiva za sklad Tovariške samopomoči so plačevani po plačilni listi, sočasno s sindikalno članarino.

10. člen

Izplačila so na podlagi predloženega mrliškega lista in ostale dokumentacije, iz katere je razvidna upravičenost izplačila.

11. člen

VIŠINA IZPLAČIL:

a) ob smrti člana kolektiva	7.500 din
b) ob smrti žene ali moža	2.000 din
c) ob smrti otroka, katerega vzdržuje član kolektiva	2.000 din
d) ob smrti upokojenega člana kolektiva	3.000 din
e) ob smrti žene — moža upokojenega člana kolektiva	1.000 din
f) ob smrti staršev, očeta — matere člana kolektiva	1.000 din
g) ob smrti tasta — tašče člana kolektiva	800 din
h) ob smrti pod točko a) in d) tega sporazuma, ki nima svojcev, upravičenih za izplačilo, se knjižijo pogrebni stroški do zneska, ki je nakazan v tem členu.	

Stroški pogreba umrlega, ki nima ožjih svojcev, se lahko krijejo v izrednih primerih nad določenim zneskom, vendar mora o tem posebej odločati vodstvo sindikata TGA, ki o svojem sklepu pismeno obvesti knjigovodstvo organizacije.

(Nadaljevanje na 15. strani)

FLUORIDI — njihov vpliv na človeško zdravje

Osnovni komponenti elektrolita pri elektrolitski proizvodnji aluminija sta razstajalni kriolit (topilo) in aluminijev oksid — glinica (topljenec), vendar je raztopina še vedno modificirana z različnimi dodatki soli. Pri nas dodajamo elektrolitu še aluminijev fluorid (AlF₃) in v nekatere celice tudi kalcijev fluorid (CaF₂).

Pri normalnem obratovanju elektrolitske celice sta glavni sestavini izločenega plina ogljikov dioksid (CO₂) in ogljikov monoksid (CO); ta dva plina se običajno ne štejeta za škodljiva, ker v gorilniku CO zgori v CO₂. Vendar pa plin vsebuje tudi določeno količino žveplovega dioksida (SO₂), trdnih delcev (ogljik, glinico, fluoride), ogljikov tetrafluorid (CF₄), vodikov fluorid (HF) kot plin in prah v obliki aerosola, ki nastaja pri hlapljenju elektrolita. Fluor torej izhaja iz elektrolize v različnih kemijskih spojinah. Najbolj pomembni fluorovi spojini v aerosolnih delcih sta verjetno aluminijev fluorid, kriolit in produkti razgradnje teh; zraven je tudi nekaj natrijevega fluorida (NaF).

Kontrola onesnaževanja s fluorom je važna zaradi toksičnih vplivov fluora na živa bitja in rastline. Vodikov fluorid je posebno nevaren, ker

izhaja iz elektrolize v plinasti obliki; vendar je dobro poznati celotno koncentracijo fluoridov v plinski in trdni obliki, ker je možno, da trdni fluoridi pozneje preidejo v plinski HF.

Fluoridi iz aluminijske industrije imajo široko področje fizioloških učinkov. Nekaj spojin je relativno inertnih, toda fluoridni ion je univerzalni celični strup, vpliva lahko na vse celice in organske sisteme v človekovem telesu. Res je, da je fluor normalni ingredient človeškega in živalskega telesa. Poapneno tkivo teži k akumulaciji tega elementa, zato ga je v glavnem najti v kosteh in zobeh — mehko tkivo vsebuje samo minimalne količine fluora. Tako pride pod določeno kritično mejo fluor v telo, ne da bi povzročil kakšne poškodbe; v količinah nad kritično mejo pa je fluor toksičen. Izpostavljanje vplivu fluoridov lahko na splošno vodi k akutni ali kronični poškodbi organskih sistemov, ki so v kontaktu z okolico, kot so pljuča ali koža; pride do profesionalnih bolezni, kot so fluoroza, katar dihalnega sistema, kronični bronhitis in različne kožne bolezni.

Fluoroza je najbolj neprijetna bolezen. Več kot 99% od količine fluora, ki ga telo

sprejme, se zadrži v kosteh. Skeletna fluoroza je tako glavna manifestacija povečanja količine fluora v telesu, odkrijemo jo lahko z rentgenskim pregledom; karakteristični znaki fluoroze pa so abnormalnosti zob in kosti; zobne poškodbe so najbolj občutljiv indeks absorpcije prevelikih količin fluora, lahko pa pride do bolečin v križu ali do omejenega premikanja sklepov (delna ohromelost). Nadaljnje stopnje fluoroze z nevrološkimi manifestacijami niso splošne v primarni aluminijski industriji. Specialne medicinske študije so pokazale, da so ljudje različno občutljivi za toksičnost fluoridov. Nekatere ljudi prizadene fluoroza že po treh do petih letih dela v elektrolizi. Na drugi strani pa večina delavcev različnih poklicev ne kaže nobenih znakov fluoroze po 20-ih letih dela in še več.

Prav tako je tudi odkrito, da so ljudje, ki začnejo delati v elektrolizi pri 30-ih letih ali več, bolj izpostavljeni za fluorozo. Da bi jo preprečili, je potrebno delati na tem, da pride do zgodnje diagnoze te bolezni, obenem pa moramo vsi skrbeti za to, da bi bili naši delovni pogoji čimboljše in naše okolje čimmanj onesnaženo.

APAČE NA DRAVSKEM POLJU:

Vodovod, otroški vrtec in ...

Z našim potovanjem in spoznavanjem nekaterih krajevnih odborov na območju krajevnih skupnosti Kidričevo smo prispele do vasi Apače na Dravskem polju.

Ta je prav v neposredni bližini naše tovarne. Vsi, ki to precej veliko vas doobra poznajo že iz prejšnjih let, se bodo strinjali z ugotovitvijo, da so prav v tej vasi dosegli izreden napredek v zadnjih nekaj letih. Predvsem pa to velja za zadnja tri ali štiri leta!

Aktivni člani krajevnega odbora so si doslej vsako leto, odkar obstaja KO, pripravili delovni program in tega tudi vedno v celoti realizirali — z nekaterimi izjemami, ker ni bilo na voljo dovolj denarja. Tako se pač to dogaja tudi drugod. Spomnim se namreč, da so imeli pred letom v svojem delovnem programu zapisano, da bodo nabavili skupen kombajn za potrebe vasi, kar pa glede na precejšnje stroške niso uresničili. In če k temu že v začetku dodamo še izredno dobro in vestno opravljeno akcijo pri gradnji kulturnega doma, potem smo že kar povedali dovolj, pa čeprav bomo o tem uspehu še spregovorili; če ne danes, pa kdaj drugič, ker si to tudi zaslužijo.

Bralec bo že iz naslova lahko ugotovil, da se v tej vasi pripravljajo na nadaljnje akcije. Imajo namreč več želja, med katerimi velja posebna pozornost gradnji vodovoda in pozneje še manjšega otroškega vrtca in morda še česa...!

Ko smo si ogledali njihov delovni program za letos, smo v njem predvsem zasledili naslednje akcije, katere bi naj opravi: predvsem mislijo na ureditev mostu na Polskavi, katerega bi obnovili (pri

tem bi jim morda kaj pomagala JLA, ki ima tod tudi svoje vaje), da bi lahko služil svojem, predvsem varnemu namenu. Mislijo tudi na rekonstrukcijska dela na električnem omrežju, na vzdrževanje in nadaljnjo ureditev javne cestne razsvetljave. Imajo še tudi del cest, katere vaščani koristijo — to so predvsem krajevnih cest, katere nameravajo vzdrževati v navozom in planiranjem gramoza. Povsem razumljivo pa je, kako vneto razmišljajo o ureditvi avtobusnega postajališča, ki je za tak kraj, kot so Apače, resnično nujno potrebno. Ob koncu uresničevanja njihovega programa, ki pa zanesljivo ni dokončen, pa si bodo prizadevali tudi za ureditev in asfaltiranje vaše ceste z drugo prevleko, želijo pa tudi asfaltirati cesto, ki povezuje njihovo vas s sosednjim Selom.

Seveda sem tu omenil le nekatere naloge, katere bodo poleg ostalih KO izvrševali tudi v Apačah. Vsi KO bodo namreč skrbeli za izvršitev konkretnih planiranih nalog, katere so sprejeli in potrdili na zborih občanov, razumljivo: vo v okviru razpoložljivih in zagotovljenih finančnih sredstev. Pri izvrševanju njihovih nalog pa jim bo pomagal še svet krajevnih skupnosti s svojimi organi in strokovnimi službami.

Ker smo že v uvodu omenili vodovod in vrtec, bi se morda z nekaj vrsticami ustavili ob tem vprašanju, ki je za vaščane Apač zelo pomembno, to pa velja seveda tudi za KS, ki je prav tako zainteresirana, da se vsi kraji na

njenem območju kar najbolj razvijajo.

Na 11. redni seji sveta KS Kidričevo, ki je bila v drugi polovici januarja letos, je bilo na dnevnem redu tudi vprašanje vodovoda v Apačah. Na tem sestanku je o tem poročal tajnik KS Matevž Cestnik in sicer o sestanku z načelnikom oddelka za gospodarstvo SO Ptuj, na katerem je bilo obravnavano vprašanje magistralnega vodovoda, ki bi naj potekal od Lancove vasi skozi Apače in Ptujsko goro do Majšperk. Pri tem je podal tudi celotno zasnovo sofinanciranja. Člani sveta so po razpravi predlagali, da bi naj v Apačah sklicali najprej krajevni odbor in o tem vprašanju razpravljali, nato pa bi naj na osnovi te razprave sklicali zbor občanov po sektorjih, pa tam razpravljali o gradnji vodovoda. Kolikor mi je znano iz pogovorov z nekaterimi vaščani Apač, so take zore v vasi že imeli in so poleg vodovoda obravnavali tudi še potrebe otroškega varstva, oziroma nujno gradnjo manjšega otroškega vrtca.

Seveda je pri tem povsem jasno, da vaščani Apač vsega tega sami ne bodo zmogli, predvsem zaradi dosedanjih akcij, pri katerih so se mnogi angažirali; pač eni bolj, drugi nekoliko manj, da ne bi govorili o tistih, katerim ni bilo za to, da bi pomagali svojim sovaščanom. Seveda glede na to, kar smo lahko sami videli in slišali že ob asfaltiranju cest v njihovi vasi in pozneje pri morda največji in izredno pomembni akciji — gradnji kulturnega doma

(Nadaljevanje na 15. strani)

BARVNE RAZPOZNAVNE OZNAKE NA CEVOVODIH

Med preventivne varstvene ukrepe spada tudi barvna oznaka cevodov. Njen namen je, da opozarja delavce na nevarne tekočine ali pline, ki se največkrat pretakajo po ceveh pod pritiskom in da pri delih na ceveh in njihovih armaturah upoštevajo ustrezne varnostne ukrepe, kakor tudi, da ob njihovih okvarah, ko vsebina brizga v okolico, opozori na nevarnost in takojšnje ustrezno ukrepanje. V preteklosti smo imeli več primerov težkih nesreč; njih vzroki so bili predvsem:

- v nepoučenosti in neznanju o nevarnih materijah, ki se pretakajo po ceveh;
- nepravilnem postopku pri zaslepljevanju cevodov pred demontažo in v neoznačevanju cevodov na pravih mestih ali pa sploh v neoznačevanju.

Sedaj uporabljamo v našem podjetju razpoznavne barvne oznake po tehničnih pravilih. Med drugim je v teh pravilih navedeno, da morajo biti cevi premera do 50 mm obarvane po vsej površini in dolžini, cevi večjega preseka pa samo ob prirobnicah, priključkih armatur ipd., kjer je treba označiti s pasovi ali s puščicami, katere kažejo smer toka materije.

Cevno omrežje sodi tudi v skupino delovnih naprav in priprav, katere so podvržene pregledom. Ta zadeva bo obravnavana v posebnem aktu o periodičnih pregledih in preizkusih delovnih naprav in priprav, kjer bo za cevno omrežje med drugim določeno:

- obseg in rok pregleda oz. preizkusa cevnega omrežja in njenih armatur, posod ipd.,
- kriteriji za obarvanje cevnega omrežja in antikorozijske prepleske.

V TGA UPORABLJAMO NASLEDNJE RAZPOZNAVNE BARVNE — PASOVNE OZNAKE:

R	para
Z	pitna voda
Z R Z	tlačna voda (napajalna)
Z Č Z	industrijska voda
Z Č Z Č Z	odplaka (nečista voda)
M	ventilatorski zrak
M B M	vroči zrak
M R M	stisnjeni (komprimirani) zrak
RU	plin iz peči npr. iz rotacijskih, el. celic
O	kislina
B V B	lug
Rj	olje
Č	mazut
S	vakum

OZNAKE KRATIC:

R	— rdeča	RU	— rumena
Z	— zelena	O	— oranžna
Č	— črna	V	— vijoličasta
M	— modra	Rj	— rjava
B	— bela	S	— siva

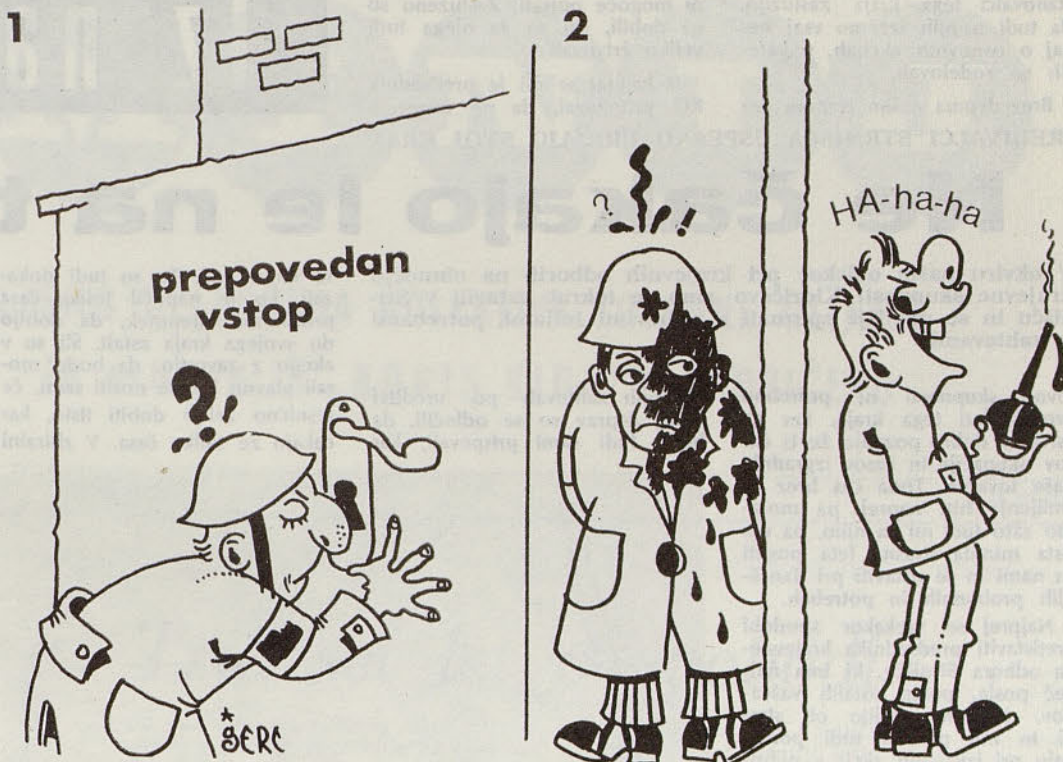
Graški sejem vabi

Kot vsako leto ob prvomajskih praznikih, tako bo tudi letos v Gradcu — glavnem mestu avstrijske Štajerske — spomladanski sejem. To je prireditve, ki privabi vsako leto precej naših občanov. Sejem ima izrazito potrošniško obelje, saj razstavljajo vse — od oblačil, živil, televizorjev, v posebni hali »Vse za otroka«, do nakita in tobačnih izdelkov. Pa še mnogo koristnega za domačo rabo in prijetnega za oči!

Jugoslavijo zastopata na tej prireditvi SR Slovenija in SR Hrvatska v posebnem poviljonu — v hali 14. V torek, 6. maja bo na sejmju jugoslovanski dan. Jugoslavija bo v Gradcu prikazala tudi svojo turistično ponudbo in tako seznanila vse udeležence sejma z možnostmi za dopustovanje pri nas. Pray naši razstavljalci so bili prvi, ki so na tej prireditvi prikazali turistične zmogljivosti in vabili tuje goste k nam na počitnice. Danes pa to počne že 22 dežel Evrope in Afrike.

Za naše obiskovalce bo na sejmju urejeno tako, da bodo lahko plačali vstopnino (25 AŠ) v dinarjih ali pa si vstopnice lahko nabavijo že pri KOMPASU v Mariboru, ki zastopa Graški sejem pri nas.

— ČK —

Naša karikatura

APACE NA DRAVSKEM POLJU:

Vodovod, otroški vrtec in...

(Nadaljevanje s 14. strani)

— smo se prepričali, da so kljub nekaterim notranjim težavam in problemom, ki se pojavljajo občasno povsod, vaščani Apač sposobni, da si že v bližnji bodočnosti, po izgradnji vodovoda, s pomočjo KS in TIS za otroško varstvo pri SO Ptuj zgradijo tudi prepotrben vrtec. Ta bo za njihove malčke in zaposlene matere velika pridobitev. Zato se tudi ob tem vprašanju počutimo dolžne — vsi občani KS Kidričevo, ptujske občine in ne nazadnje kot člani delovne skupnosti TGA, da se zganemo in jim pomagamo tudi ob teh akcijah.

Če namreč stoji v vasi že lepa kulturna dvorana, je nujno potrebno, da ta resnič-

no služi tudi namenu, zaradi katerega so jo zgradili; pri tem pa mora imeti glavno besedo kulturnoprosvetno društvo, ki se mora veliko bolj angažirati s konkretnim programom.

Upam, da se bomo izčrpnje seznanili z delovanjem prosvetnega društva kdaj pozneje, ko bomo spravili skupaj vse potrebne podatke. Za danes bi naj ob koncu obveljalo le to, da vaščani Apač nadaljujejo z ohrabrujoče uspeš-

nimi akcijami, ki so lahko vzor tudi mnogim drugim. Želja po novem vodovodu, otroškem vrtcu, telefonski liniji in podobnem naj ne bi ostale le želje, ampak naj bi bile realizirane ena za drugo — v skladu z danimi možnostmi. Vse njihove akcije namreč tudi moralno in materialno obvezujejo ostale dejavnike v občini in KS, da prav takim, ki tudi sami vlagajo, nudijo čimbolj izdatno pomoč!

Franc Meško

Samoupravni sporazum

(Nadaljevanje s 14. strani)

12. člen

Za sklad Tovariške samopomoči je vodena pri sindikatu TGA posebna blagajniška knjiga.

13. člen

Blagajniško poslovanje s sredstvi sklada nadzoruje nadzorni odbor sindikata TGA.

KONČNE DOLOČBE

14. člen

Ta sporazum začne veljati, ko ga sprejmejo delavci vseh TOZD in delovne skupnosti Skupnih služb TGA Boris Kidrič, Kidričevo in ko podpišejo pristopno izjavo k temu Samoupravnemu sporazumu.

15. člen

Ta Sporazum je uresničevan od dneva, ko Konferenca sindikata TGA ugotovi, da so ga podpisali vsi podpisniki.

Z dnem, ko začne veljati ta Sporazum, preneha veljati dosedanji Pravilnik tega sklada. Ta je bil sprejet 31. avgusta 1971.

16. člen

Ta Sporazum je bil obravnavan in sprejet na letnih konferencah OOS TOZD in delovne skupnosti Skupnih služb v času od 15. januarja do 14. februarja 1975.

Kidričevo, marca 1975

Predsednik TKS:
Anton Kurilič, l. r.

2000S tudi v naši tovarni

V soboto, 17. maja (delovna sobota), bo v dvorani DS v III. nadstropju demonstracija sistema 2000S — angleščina in nemščina.

Kasetna produkcija RTV Ljubljana je pripravila za individualno poučevanje angleškega in nemškega jezika komplet kaset pod tem imenom.

Vsi interesenti so vabljeni, da si ogledajo demonstracijo, kjer bodo dobili tudi vsa izčrpana pojasnila.

Ni slučajno, da smo se tokrat ustavili prav v Strnišču, saj si stanovanke tega kraja zaslužijo, da tudi o njih izvemo vsaj nekaj o osnovnih akcijah, v katerih so sodelovali.

Brez dvoma našim članom de-

PREBIVALCI STRNIŠČA USPEŠNO UREJAJO SVOJ KRAJ

li asfaltni trak tudi do svojega kraja. Tega veselega trenutka tu ni mogoče opisati. Zaslužno so ga dobili, saj so za njega tudi veliko žrtvovali.

Nekajkrat se mi je predsednik KO pritoževal, da ne uspevajo

Iz naše sosesčine

Ne čakajo le na tujo pomoč!

V okviru naših obiskov pri krajevnih odborih na območju krajevnih skupnosti Kidričeve smo se tokrat ustavili v Strnišču in se spoznali z njihovimi željami, potrebami in zahtevami.

lovne skupnosti ni potrebno predstavljati tega kraja, ker ga vsi prav dobro poznajo že iz časov okupacije in časov izgradnje naše tovarne. Toda čas brez usmiljenja hiti naprej, pa moramo zato tudi mi za njim, pa vsa tista minula strašna leta pustiti za nami in se ustaviti pri današnjih problemih in potrebah.

Najprej se vsekakor spodobi predstaviti predsednika krajevnega odbora Strnišča, ki ima največ posla, poleg ostalih vaščanov, ki mu stojijo ob strani in mu povsod tudi pomagajo pri izvajanju akcij v njihovem kraju. To je tovaršč Jože Vauken, delavec v naši tovarni in aktivni družbeni delavec na svojem področju — v svojem kraju. Stanovanke Strnišča so si skupno z njim in še nekaterimi aktivnimi aktivisti prizadevali urediti svoj kraj tako, kot se spodobi; saj so dolgo časa imeli nemogočo cesto od Kidričevega do svojega kraja. Zato tudi ni bilo težko izvesti akcijo za uvedbo krajevnega samoprispevka; referendum o njem je zelo dobro uspel, s čimer so krajanke dokazali, da ne čakajo le na tujo pomoč, ampak so sami pripravljene prispevati v okviru svojih možnosti za ureditev ceste in za ostale potrebe. Bili so med prvimi, ki so se odločili za samoprispevek, zavedajoč se, da bodo le tako uspeli v svojih željah po ureditvi kraja. Dolgo so čakali na tisti dan, ko so potegnili

v svojih zahtevah po ureditvi kraja, čeprav so se odločili, da bodo tudi sami prispevali, kar

se največ dá. To so tudi dokazali, ko je napočil toliko časa pričakovani trenutek, da dobijo do svojega kraja asfalt. Šli so v akcijo z zavestjo, da bodo morali glavno breme nositi sami, če resnično želijo dobiti tisto, kar čakajo že toliko časa. V zbiralni

akciji so vaščani Strnišča v zelo kratkem času zbrali okrog 10 starih milijonov, kar je za njih bilo izredno mnogo, če omenimo, da je v tem kraju okrog 23 hiš in da tukaj živi tudi precej upokojencev.

Nujno potrebno je, da njihovi otroci dobijo vsaj najnujnejši prostor za svoje igre, da dobijo vsaj dva hidranta, ki sta potrebna temu kraju; tudi telefonska zveza mora biti, saj je povezava s Kidričevem potrebna vsak čas!

Ob koncu želimo poudariti le to, da smo bili veseli, ker so vaščani Strnišča tako odkrito povedali svoje mnenje, saj so tudi z dejanji dokazali, da imajo ureditev svojega kraja v prvem planu, da ne pričakujejo pomoči le od drugod, da pa želijo tudi materialno podporo kot ostali KO — za dokončno odstranitev lastnih problemov!

Franc Meško

Spomenik Borisu Kidriču v Kidričevem

Prva YL v Kidričevem

... GD DR OM MELI = TNX FER CALL ES QSO = UR RST IS 599 = HR QTH IS ZAGREB ES MY NAME LAZO ...

Zgornji znaki v radioamaterskem jeziku pomenijo: »Dober dan, draga prijateljica Meli (Melanija). Hvala za poziv in zvezo. Vaši signali so popolnoma čitljivi (za 5), imajo maksimalno moč in odličan ton. Delam iz

Zagreba in moje ime je Lazo ...«.

Ti signali so oddani v telegrafiji in Lazo morda ne bi niti vedel, da ima »opravka« z deklico, če ne bi Melanija, ko je oddala ime »Meli«, dodala še kratko YL, ki pomeni »neporočena operatorka«.

Melanija bo v bodočnosti navezala, ali kot pravimo: vzposta-

vila sto in morda tisoče takih zvez, vendar ji bo ta, ki jo navajam, ostala najbolj v spominu. Namreč, to je njena prva zveza preko radijske postaje oz. radijskih valov. »Da je prišlo do nje, pa je Melanija, kot tudi vsi drugi, morala domala leto dni pridno obiskovati tečaj radiotelegrafije, poslušati in vaditi Morsejevo abecedo, ki je včasih bila prav zoprno piskanje v primerjavi z glasbo, ki je gmela v disko klubu, kateri je pravzaprav pred vrati radio kluba.

Kljub temu, da je Melanija uspešno končala tečaj in opravila izpit pred republiško komisijo, pa je vseeno potrebovala kar dva tedna, da je zbrala pogum, pritisnila na telegrafski taster in poslala svoj prvi telegrafski signal preko radijskih valov. Končno, ko je zbrala toliko moči in premagujoč tremo, je 8. marca 1975 ob 16.55 poslala prvi CQ (poziv vsem radioamaterjem), sta se ji javili kar dve postaji; čehoslovaška in jugoslovaška YU2CCP. Melanija se je odločila za Jugoslova in mu odgovorila z YU2CCP DE YU3DEU GD DR OM ES TKS FOR CALL ...

Led je bil prebit in Melanija danes kar korajžno in samostojno navezuje stike in sodeluje z radioamaterji naše in drugih držav.

Krivicu bi vsekakor naredili, če bi pisali samo o Melaniji, pri tem pa ne omenili Branka, ki je prav tako uspešno položil predpisani izpit. Za razliko od Melanije je Branko komaj čakal, da je pridobil pravico dela na postaji in je že prvi dan, nekaj ur po izpitu, preizkusil svoje sposobnosti. Ko je poslal splošni po-

ziv, se mu je prvi javil radioamater iz Poljske. Naslednji je bil iz Čehoslovaške, nato iz Madžarske in šele potem Jugoslovan.

Branko je razen na radijski postaji aktiven tudi na področju konstruktorske dejavnosti in ima že zgrajen 60 W ojačevalec. Zgradil ga je v delavnici TŠŠ v Mariboru, ker za konstruktorsko dejavnost pri nas še pogojev nimamo. Manjka nam delavnica s potrebnim orodjem in material za delo. Ko bo ta problem rešen, bo tudi pri nas dana možnost za razvoj konstruktorske dejavnosti, za katero je precejšnje zanimanje predvsem pri učencih poklicnih in srednjih strokovnih šol.

Na splošno lahko rečemo, da je radioamaterska dejavnost v Kidričevem v zadnjem času zaživela in da bo, ko bodo rešeni nekateri problemi (predvsem prostor), postala zbirališče tistih, katerim je radioamaterstvo hoby in ki bi želeli obogatiti svoje znanje s področja radio tehnike.

Radio klub je preteklo leto prvič v Kidričevem organiziral tečaj za radioamaterje-operatorje, katerega sta uspešno končala pravkar omenjena člana. V tem in naslednjem letu imamo v programu še dva tečaja, konstruktorskega in telegrafskega, za katera vlada precejšnje zanimanje pri mladih. Seveda, pred tem bo potrebno rešiti vprašanje prostorov, kateri so zaenkrat najbolj problematični, pa tudi nujno potrebne opreme.

Upamo, da bo tudi to uspešno rešeno in da bo radioamaterska dejavnost tudi v našem kraju dobila mesto, ki ji pripada.

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi mojega sina

Ivana
Petkoviča

se prav lepo zahvaljujem Splošnemu sektorju za darovani venec, Sindikatu TGA Kidričeve za pomoč, godbi in vsem ostalim, ki so mi kakorkoli pomagali in mi izrekli sožalje.

Oče
Drago Petkovič

»Velja do leta 1990«

Precej čudno bi pogledali, če bi na diplomi mladega inženirja, ki bi letos diplomiral, pisalo: »Velja do leta 1990.« Sovjetski znanstveniki so namreč ugotovili, da se znanost danes tako hitro razvija, da bo v 7 (sedmih) letih zastarelo najmanj 50 odst. tistega znanja, katerega je mladi inženir osvojil za časa študija. Deset in večletna praksa bi po teh izsledkih imela svojo vrednost, če bi strokovnjak lahko dokazal, da je v tem času stalno sledil novostim v svoji stroki. Strokovnjaki bi se naj vsakih nekaj let za kratek čas vračali na fakulteto in dopolnjevali svoje znanje z novitetami v svoji stroki.

Razvoj znanosti je v nenehnem porastu in znanstveniki — verjetno statistiki — so ugotovili, da je v času po drugi svetovni vojni delovalo 90 odst. vseh znanstvenikov, kar jih je sploh kdaj bilo.

Teško si to predstavljamo, pa bo vendarle držalo!

KINO PROGRAM

ZA MAJ 1975

2.—3. Trikratni odmev	barvni, ang. drama
6. Romeo in Julija	barvni, ang.-it. tragedija
9.—10. Kraljica za tisoč dni	barvni, ang. zgodov.
13. Zdravniki in njihove žene	barvni, amer. ljubez.
16.—17. Vohunka Darling Lili	barvni, ang. vohuns.
20. Ulica Tuset	špans. barvni, glasbeni
23.—24. V vrtincu	barvni, amer. drama
27. Saunder ali pasje življenje	barvni, amer. drama
30.—31. V službi njegovega veličanstva	barvni, amer. pustol.

IZDAJA CENTRALNI DELAVSKI SVET TOVARNE GLINICE IN ALUMINIJA »BORIS KIDRIČ« KIDRIČEVO

Uredniški odbor:

Franc Vrlič — predsednik, člani: Konrad Rižner, Stojan Kerbler, dipl. Ing., Doroteja Puž, dipl. Iur., Janez Suklič in odgovorni urednik tovarniškega časopisa Stane Tonejc, dipl. Ing.

Tisk: ZGP Pomurski tisk, TOZD Tiskarna, Murska Sobota
Člani kolektiva in upokojenci dobivajo list brezplačno.
Rokopisov in slik ne vračamo.